

Cynllun Cyflenwi Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru

2021-2030

Cyhoeddwyd Mawrth 2021

Pwy ydym ni

Ers ei sefydlu yn 2001, mae'r Ymddiriedolaeth Garbon yn gweithio gyda busnesau, llywodraethau a sefydliadau ledled y byd, gan eu helpu i gyfrannu at ddyfodol mwy cynaliadwy, ac elwa arno, drwy leihau allyriadau carbon, strategaethau effeithlonrwydd adnoddau, a masnacheiddio busnesau, systemau a thechnolegau carbon isel.

Mae'r Ymddiriedolaeth Garbon:

- yn gweithio gyda chorfforaethau a llywodraethau, gan eu helpu i gysoni eu strategaethau â gwyddoniaeth yr hinsawdd a chyrraedd nodau Cytundeb Paris;
- yn rhoi cyngor a sicrwydd arbenigol, gan roi hyder i fuddsoddwyr a sefydliadau ariannol y bydd cyllid gwyrdd yn rhoi canlyniadau gwirioneddol wyrdd; ac
- yn cefnogi'r gwaith o ddatblygu technolegau ac atebion carbon isel, gan adeiladu'r sylfeini ar gyfer system ynni'r dyfodol.

Gyda'i phencadlys yn Llundain, mae gan yr Ymddiriedolaeth Garbon dîm byd-eang o dros 200 o staff, sy'n cynrychioli dros 30 o genhedloedd, a'r rheini ar draws pum cyfandir.

Cenhadaeth yr Ymddiriedolaeth Garbon yw cyflymu'r symudiad tuag at economi gynaliadwy, carbon isel. Mae'n arbenigwr blaenllaw yn y byd ar leihau allyriadau carbon a thechnoleg lân. Fel grŵp di-ddifidend, mae'n cynghori llywodraethau a chwmnïau blaenllaw ledled y byd, gan ail- fuddsoddi elw yn ei genhadaeth carbon isel.

Mae Partneriaeth Cydwasaethau GIG Cymru (PCGC) yn sefydliad annibynnol, sy'n eiddo i GIG Cymru ac yn cael ei gyfarwyddo gan GIG Cymru. Mae PCGC yn cefnogi GIG Cymru drwy ddarparu ystod gynhwysfawr o swyddogaethau a gwasanaethau cymorth o ansawdd uchel sy'n canolbwyntio ar y cwsmer.

Awduron:

David Powlesland

Yr Ymddiriedolaeth Garbon - Uwch Reolwr

Chris Joyce

Yr Ymddiriedolaeth Garbon – Cydymaith

Cyfranwyr Allweddol:

Alex Hicks

Llywodraeth Cymru – Pennaeth Datgarboneiddio'r Sector Cyhoeddus

Christopher Lewis

Partneriaeth Cydwasaethau GIG Cymru – Uwch Gynghorwr Rheoli'r Amgylchedd a Chyfleusterau

Craig Morgan

Partneriaeth Cydwasaethau GIG Cymru – Cynghorwr Rheoli'r Amgylchedd a Chyfleusterau

Cyfranwyr:

Bu nifer o randdeiliaid yn rhan o ddatblygu'r Cynllun Cyflenwi hwn. Hoffem ddiolch i bawb a roddodd o'u hamser i gyfrannu ac i adolygu. Mae hyn wedi helpu i roi'r sylfaen sydd ei hangen ar y Cynllun Cyflenwi hwn i fod yn llwyddiannus.

Noddwr y Prosiect:

Neil Davies

Partneriaeth Cydwasaethau GIG Cymru – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Ystadau Arbenigol

Rhiannon Phillips

Llywodraeth Cymru – Uwch Reolwr Cyflenwi Sector Cyhoeddus Sero Net a'r Cynllun Masnachu Allyriadau

Richard Barr

Llywodraeth Cymru – Cyfalaf, Ystadau a Chyfleusterau

Stephen Pickard

Partneriaeth Cydwasaethau GIG Cymru Caffael – Uwch Reolwr Categori

Cynnwys

Pwy ydym ni	1
Datganiad o Ymrwymiad.....	4
Her yr Argyfwng Hinsawdd	6
Ymrwymadau GIG Cymru.....	13
Targedau Allyriadau 2025 a 2030	15
Gweithredu'r Cynllun Cyflenwi	17
Mentrau Datgarboneiddio	18
Map Trywydd.....	25
Camau Nesaf	32
Cyfeiriadau	35

Cefnogir y Cynllun Cyflenwi Strategol Datgarboneiddio hwn gan ddogfen Atodiadau Technegol ar wahân. Mae'r ddogfen Atodiadau Technegol yn rhoi rhagor o fanylion am y camau penodol sy'n ofynnol ar gyfer gweithredu'r Cynllun Cyflenwi.

Datganiad o Ymrwymiad

Dr Andrew Goodall CBE
Cyfarwyddwr Cyffredinol
Iechyd a Gwasanaethau
Cymdeithasol / Prif
Weithredwr GIG Cymru

Bydd adferiad gwyrdd clir ac uchelgeisiol yn elfen allweddol o'r ffordd rydym yn ymateb yn dilyn pandemig COVID-19. Mae'r Cynllun Cyflenwi Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru hwn yn dangos sut y gall GIG Cymru chwarae ei ran yn yr adferiad a'i ymrwymiad i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n ein cyfarwyddo i ystyried problemau parhaus hirdymor fel tlodi, anghydraddoldebau iechyd, a newid yn yr hinsawdd.

Datganodd Llywodraeth Cymru Argyfwng Hinsawdd yn 2019 gyda chefnogaeth Aelodau'r Senedd. Mae'r Cynllun Cyflenwi Strategol hwn yn ymateb i'r datganiad hwn ac mae'n cyd-fynd ag uchelgais Gweinidogion Cymru i'r sector cyhoeddus fod yn garbon niwtral erbyn 2030. Y GIG yw'r sefydliad sector cyhoeddus mwyaf yng Nghymru, felly mae ganddo ran bwysig i'w chwarae i gyfrannu at y targed hwn a byddwn yn disgwyl i dargedau uchelgeisiol fod ar waith.

Gwnaed cynnydd da yn ystod y blynyddoedd diwethaf ar draws GIG Cymru i ddatgarboneiddio'r ystâd ond gellir gwneud mwy. Yn anochel, mae prosesau dylunio ac adeiladu yn para amser hir o'r dechrau i'r diwedd, ac mae sicrhau ein bod ar flaen y gad o ran lleihau allyriadau yn ein hadeiladau cyhoeddus yn bwysicach fyth. Mae'r Cynllun Cyflenwi Strategol hwn yn rhoi cyfleoedd i ni edrych eto ar adeiladu a defnyddio ynni yn ogystal â chaffael, teithio a ffynonellau allyriadau eraill ar draws y GIG. Er gwaethaf y cynnydd a wnaed hyd yma, roedd ein gweithrediadau yn 2018/19, a nodir yn yr adroddiad Ôl Troed Carbon, yn dal i arwain at ollwng mwy na 1,000,000 tonnall o'r hyn sy'n cyfateb i garbon deuocsid. Mae dros ddwy ran o dair o'r allyriadau hyn y tu hwnt i'n rheolaeth uniongyrchol, sy'n dangos cymaint o her rydym yn ei hwynebu.

Mae union natur y gwasanaeth iechyd yn golygu ei bod yn annhebygol y byddwn yn gallu darparu'r gwasanaethau a wnawn heb achosi unrhyw allyriadau, ond gellir gwneud mwy i'w lleihau. O hyn ymlaen, bydd y GIG yng Nghymru yn darparu gofal diogel o ansawdd uchel i gleifion yn y ffyrdd mwyaf effeithiol, tra hefyd yn cyflenwi ein hymrwymiaidau i newid yn yr hinsawdd. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn rhoi cyd-destun unigryw a chadarnhaol i'r GIG fanteisio ar gyfleoedd i wneud newid gwirioneddol yn ei allyriadau carbon dros y degawd nesaf.

Mae effaith allyriadau a llygredd ar ganlyniadau iechyd hefyd yn fater iechyd ehangach yr wyf yn ystyriol ohono. Ceir cysylltiad eang rhwng llygredd aer a chyfraddau uwch o ataliad y galon, strôc, clefyd y galon, canser yr ysgyfaint, gordewdra, materion cardiofasgwlaidd, asthma a dementia. O ganlyniad, bydd y Cynllun Cyflenwi Strategol yn helpu i leihau allyriadau, ond hefyd yn chwarae rhan yn y gwaith o wella ansawdd aer sydd yn ei dro yn effeithio ar fusnesau a'r gwasanaeth iechyd. Mae llai o allyriadau a phwysigrwydd manau gwyrdd a natur, er enghraifft, wedi darparu manteision therapiwtig sylweddol yn ystod y pandemig a byddant yn parhau i wneud hynny.

Yn amlwg, rhaid i'r GIG weithredu'n awr i leihau ei effaith ar yr amgylchedd, chwarae ei ran, a bod yn esiampl yn y ffordd ymlaen o ran cymryd camau i leihau allyriadau.

Yn y Cynllun Cyflenwi Strategol Datgarboneiddio hwn, nodir ein cynllun ar gyfer mynd i'r afael â'r Argyfwng Hinsawdd. Mae'r targedau'n uchelgeisiol, ac mewn rhai agweddau bydd angen newid sylfaenol i'n hymagwedd at ofal iechyd, ond byddant yn cyfrannu at leihau ein heffaith ar yr Argyfwng Iechyd Byd-eang. Yn y Cynllun Cyflenwi Strategol, nodir 46 o fentrau a thargedau ar gyfer datgarboneiddio GIG Cymru a gaiff eu hasesu a'u hadolygu yn 2025 a 2030.

Mae'n holl bwysig cymryd camau cyflym dros y pum mlynedd nesaf er mwyn sicrhau y glynir wrth y targedau yn y strategaeth hon. Dibynna hyn ar leihau ein gwastraff, cynyddu ein heffeithlonrwydd, a buddsoddi'n helaeth mewn datgarboneiddio ein hadeiladau a'n cerbydau. Rhaid i garbon isel fod wrth wraidd y penderfyniadau, a rhaid ei ymgorffori yn ein prosesau pob dydd er mwyn ei wneud yn rhan annatod o'r penderfyniadau a wnawn. Rhaid i'r GIG yng Nghymru, ynghyd â'n partneriaid yn y sector cyhoeddus, arwain drwy esiampl. Mae hyn yn arbennig o bwysig o ran ein cadwyn gyflenwi lle mae angen defnyddio ein penderfyniadau a'n dylanwad i fynd â'n cyflenwyr ar y daith carbon isel gyda ni.

Datblygwyd y Cynllun Cyflenwi Strategol Datgarboneiddio drwy ddull partneriaeth. Cydnabyddir nad oedd rhai gweithgareddau ymgysylltu wedi'u cynllunio yn gallu digwydd oherwydd y pandemig, ond cafwyd diddordeb sylweddol yn natblygiad y Cynllun ymhlith cydweithwyr yn y GIG a rhanddeiliaid ehangach. Fe'm calonogir o nodi bod mwy na 100 o arbenigwyr yn y diwydiant a gweithwyr gofal iechyd proffesiynol wedi cyfrannu at sicrhau bod y cynllun hwn yn wybodus, wedi'i dargedu, yn gredadwy, ac y bydd yn cael effaith sylweddol ar weithrediad y Gwasanaeth Iechyd yng Nghymru yn y dyfodol.

Byddwn yn cloi drwy ddweud bod gan bob un yng Nghymru ran i'w chwarae o ran datgarboneiddio ein gwasanaeth iechyd yn unol â gofal iechyd darbodus. Heb os, bydd y dewisiadau a wnewch fel unigolyn, fel claf, fel aelod o staff, fel partner cadwyn gyflenwi, yn chwarae rhan yn y gwaith o helpu i leihau ein cyfraniad cyfunol at allyriadau nwyon tŷ gwydr. Mae angen i bob un ohonom gyfrannu at hyn a fydd yn gwella iechyd a llesiant ehangach yn sylweddol ar draws poblogaeth Cymru.

Dr Andrew Goodall CBE

Cyfarwyddwr Cyffredinol Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol / Prif Weithredwr GIG Cymru

Her yr Argyfwng Hinsawdd

Argyfwng Hinsawdd i Gymru

Mae gweithredu ar unwaith ac yn feiddgar i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd yn bwysicach nawr nag erioed o'r blaen.

Erbyn hyn mae cydnabyddiaeth wleidyddol ddigynsail o Argyfwng Hinsawdd byd-eang. Mae'r Panel Rhynglywodraethol ar y Newid yn yr Hinsawdd wedi'i gwneud yn glir bod angen cyfyngu cynhesu byd-eang i 1.5°C uwchlaw lefelau cynddiwydiannol er mwyn atal trychineb iechyd cyhoeddus parhaus. Mae hyn wedi arwain at Gytundeb Paris ar Newid yn yr Hinsawdd, lle daeth 189 o wledydd ynghyd i gadarnhau ymrwymiad cyfreithiol i weithredu er mwyn cyfyngu ar gynnydd yn y tymheredd byd-eang y ganrif hon.¹

Mae'r pum mlynedd gynhesaf a gofnodwyd wedi digwydd yn y pum mlynedd yn dilyn Cytundeb Paris.²

Cydnabyddir mai newid yn yr hinsawdd yw'r bygythiad mwyaf i iechyd y ddynoliaeth ar raddfa fyd-eang. Yn ôl Fforwm Economaidd y Byd, newid yn yr hinsawdd yw'r risg fwyaf i sefydlogrwydd yr economi fyd-eang, o ran maint a thebygolrwydd;³ a fydd yn cynyddu'r pwysau ar systemau iechyd ledled y byd. Mae Sefydliad Iechyd y Byd yn amcangyfrif y bydd newid yn yr hinsawdd yn arwain at tua 250,000 o farwolaethau ychwanegol y flwyddyn yn fyd-eang o 2030, ac mai'r effaith uniongyrchol ar gostau fydd \$2-4 biliwn y flwyddyn dros y degawd nesaf.

Am fod newid yn yr hinsawdd ac effeithiau niweidiol ar iechyd wedi'u cysylltu'n anorfod, rhaid cydnabod yr Argyfwng Hinsawdd fel argyfwng iechyd hefyd.

Yn sgil mwy o ymwybyddiaeth gymdeithasol, cafwyd galwadau am fwy o weithredu i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd. Mae actifiaeth wedi taflu mwy o oleuni yn y cyfryngau ar yr agenda hinsawdd. Oherwydd yr ymwybyddiaeth gynyddol ymhlith y cyhoedd, tyfodd y pwysau ar lywodraethau a busnesau i weithredu'n gyflym i liniaru newid yn yr hinsawdd, gan alw ar lywodraeth y DU a'r llywodraethau datganoledig i ddatgan Argyfwng Hinsawdd yn ffurfiol. Cefnogwyd hyn hefyd yn 2019 gan lythyr agored a lofnodwyd gan dros 1,200 o feddygon yn y DU yn galw am weithredu uniongyrchol yn erbyn yr argyfwng hinsawdd, gan ddyfynnu'r bygythiad sylweddol y mae newid yn yr hinsawdd yn ei achosi i iechyd y cyhoedd.

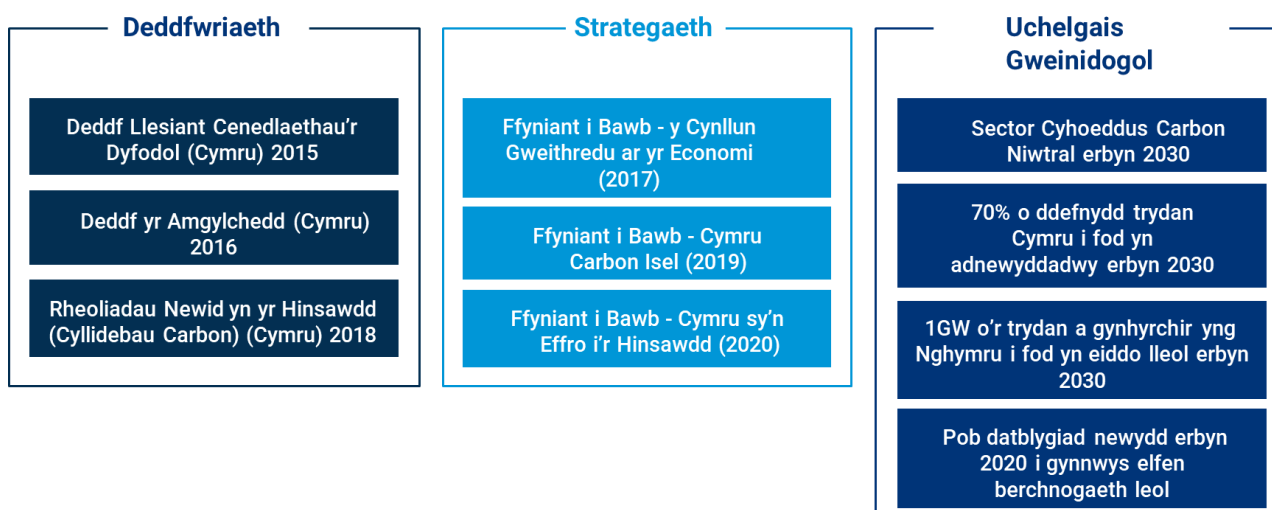
Ym mis Ebrill 2019, gyda chefnogaeth drawsbleidiol, Senedd Cymru oedd y Senedd gyntaf yn y byd i ddatgan Argyfwng Hinsawdd.

Ers datgan yr Argyfwng Hinsawdd, mae Llywodraeth Cymru wedi derbyn argymhelliad y Pwyllgor ar y Newid yn yr Hinsawdd i gynyddu targed allyriadau Cymru ar gyfer 2050 i ostyngiad o 95% gydag uchelgais pellach o gyflawni sero net. Fodd bynnag, roedd cyngor pellach a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2020 yn argymhell bod angen cymryd camau'n gynt, a bod rhaid sicrhau llwybr mwy serth tuag at sero net.⁴ Petai'n cael ei dderbyn, byddai'r cyngor yn arwain at darged sero net i bob sector yng Nghymru erbyn 2050 a tharged ymestynnol o gwtogi 63% ar allyriadau nwyon tŷ gwydr erbyn 2030 (o'i gymharu â'r targed presennol o 45%).

Er mwyn arwain y ffordd o ran gweithredu yn yr hinsawdd yng Nghymru, gosododd Llywodraeth Cymru yr uchelgais i'r sector cyhoeddus yng Nghymru fod yn garbon sero net erbyn 2030.

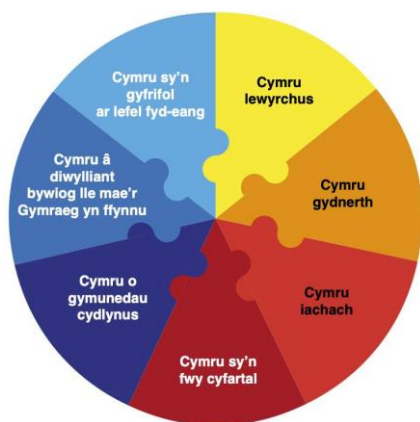
Argyfwng Hinsawdd GIG Cymru

Er mwyn gweithredu datgarboneiddio, mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi deddfwriaeth, strategaethau ac uchelgeisiau rhwymol ar waith i sbarduno gweithgarwch lleihau carbon yng Nghymru. Ym mis Mawrth 2019 lansiodd Prif Weinidog Cymru Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel⁵, mae hwn yn nodi cynllun Llywodraeth Cymru ar gyfer datgarboneiddio yng Nghymru. Mae hyn yn nodi ymhellach yr uchelgais i'r sector cyhoeddus fod yn garbon niwtral erbyn 2030, a'r polisi penodol i leihau allyriadau yn y sector iechyd.

Mae GIG Cymru yn cydnabod bod ganddo gyfraniad sylweddol i'w wneud tuag at darged 'tîm Cymru' o sector cyhoeddus sero net. Er mwyn ysgogi pob rhan o GIG Cymru i ymgysylltu a gweithredu, mae'r fenter gyntaf yn y Cynllun Cyflenwi hwn yn darparu'r ymrwymiad i fynd i'r afael â'r Argyfwng Hinsawdd.

Bydd GIG Cymru yn dangos arweiniad ac ymrwymiad i gyflenwi'r Cynllun Cyflenwi Datgarboneiddio hwn er mwyn mynd i'r afael ag Argyfwng Hinsawdd Cymru fel y'i datganwyd gan Lywodraeth Cymru a'r Senedd.

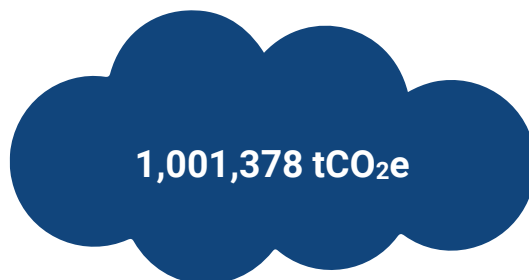
Mae gofynion GIG Cymru o dan Ddeddf *Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol* (Cymru) 2015 yn sicrhau yr ystyrir yr hinsawdd ar lefel gwneud penderfyniadau pob dydd. Mae'r ddeddfwriaeth hon sy'n arwain y byd yn rhoi dyletswydd ar GIG Cymru i gefnogi'r saith Nod Llesiant a roddwyd ar waith gan y ddeddf. Mae gan ddatgarboneiddio rôl hollbwysig i'w chwarae i fodloni'r ddyletswydd hon, yn enwedig i sicrhau Cymru gadarn, iachach sy'n gyfrifol yn fyd-eang.⁶

Gyda newid yn yr hinsawdd, llygredd, ac iechyd niweidiol yn gysylltiedig, cyfrifoldeb GIG Cymru yw gweithredu ar yr argyfwng hinsawdd ac iechyd i gefnogi Cymru iachach nawr ac yn y dyfodol.

Ôl Troed Carbon GIG Cymru

Cyn datblygu'r Cynllun Cyflenwi hwn, comisiynodd Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru (PCGC) asesiad Ôl Troed Carbon ar gyfer GIG Cymru gyfan. Mae Ôl Troed Carbon GIG Cymru 2018/19⁷ wedi dylanwadu ar y dull a nodir yn y Cynllun Cyflenwi hwn ac mae'n darparu data allyriadau sylfaenol cychwynol ar gyfer pennu targedau.

Cyfanswm Allyriadau Carbon GIG Cymru 2018/19

Cyfrifwyd Ôl Troed Carbon GIG Cymru 2018/19 yn rhyw 1 miliwn tonnell o CO₂e, sy'n cynrychioli tua 2.6% o holl allyriadau nwyon tŷ gwydr Cymru.⁸ Gosodwyd hwn yn llinell sylfaen ar gyfer targedau lleihau allyriadau yn y dyfodol.

Priodolwyd allyriadau i'r tri chwmpas fel y'u diffinnir gan y Protocol Nwyon Tŷ Gwydr:

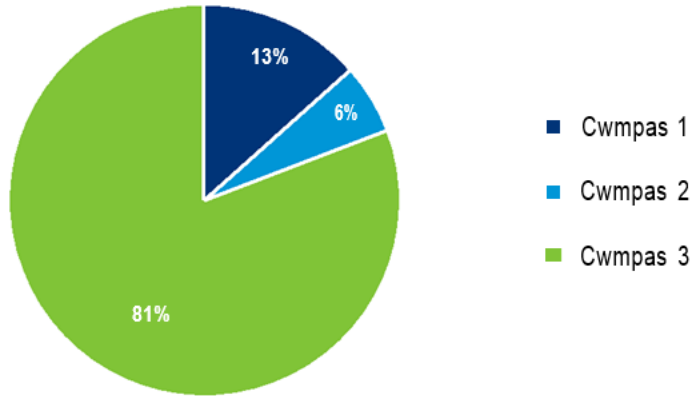
Cwmpas 1	Cwmpas 2	Cwmpas 3
<i>Allyriadau uniongyrchol sefydliad, gan gynnwys llosgi tanwyddau ac allyriadau sy'n ffoi</i>	<i>Allyriadau anuniongyrchol sefydliad, gan gynnwys trydan a gwres a brynir</i>	<i>Allyriadau anuniongyrchol eraill sy'n gysylltiedig â sefydliad, gan gynnwys y gadwyn gyflenwi, trafnidiaeth a dosbarthu, teithio busnes a chymudo, defnyddio cynhyrchion, gwastraff, buddsoddiadau ac asedau neu fasnachfreintiau eraill a brydlesir.</i>

Er mwyn cynorthwyo dealltwriaeth, mae allyriadau wedi'u rhannu ymhellach a'u dadansoddi'n bedwar Categori:

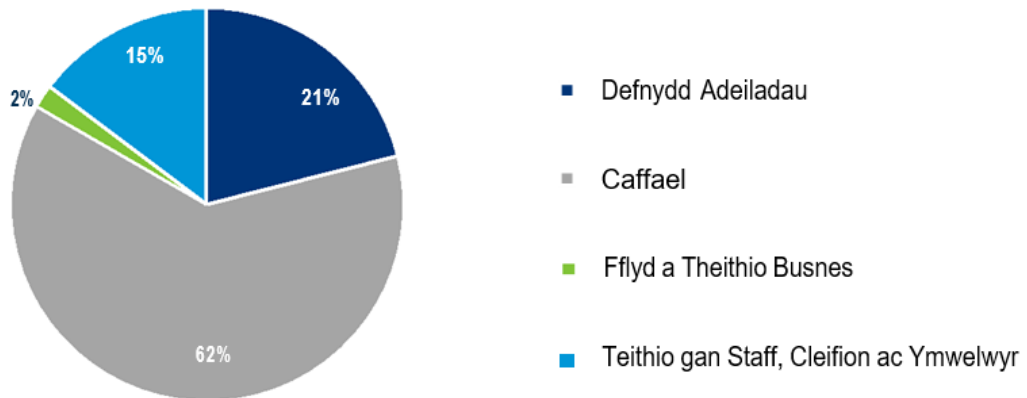
- 1. Defnydd busnes**
- 2. Fflyd a Theithio Busnes**
- 3. Teithio gan Staff, Cleifion ac Ymwelwyr**
- 4. Caffael**

Yn y siartiau canlynol, darperir rhaniad Ôl Troed Carbon GIG Cymru yn ôl cwmpas ac yn ôl categori.

Ôl Troed Carbon GIG Cymru yn ôl Cwmpas 2018/19

Ôl Troed Carbon GIG Cymru yn ôl Categori 2018/19

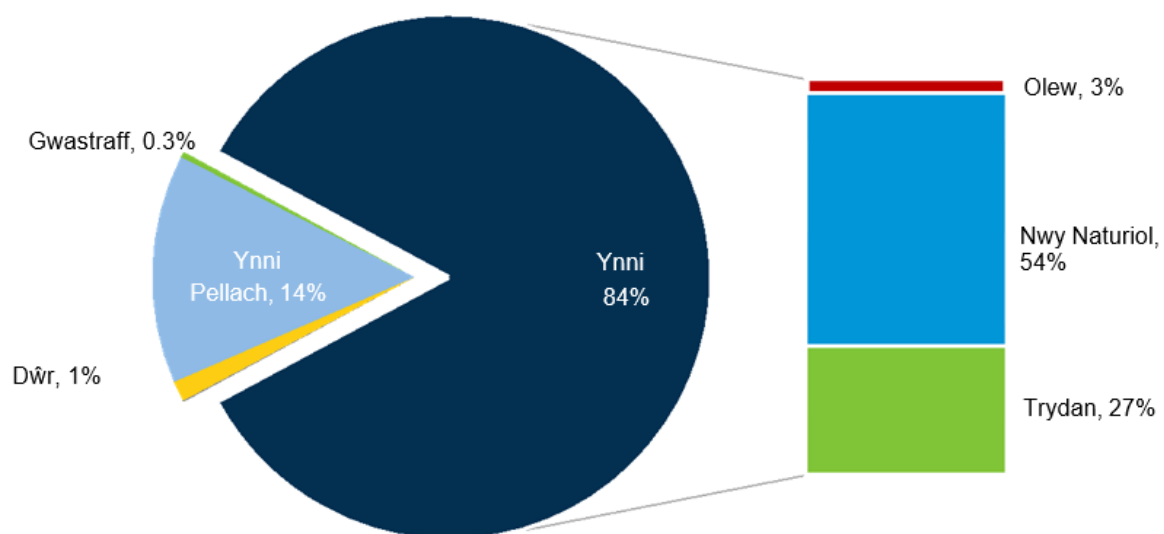

Yn y Cynllun Cyflenwi hwn, nodir targed ar gyfer GIG Cymru gyfan, ac ar gyfer y pedwar categori o allyriadau a aseswyd. Fodd bynnag, nid oes targed wedi'i bennu yn ôl cwmpas yr allyriadau.

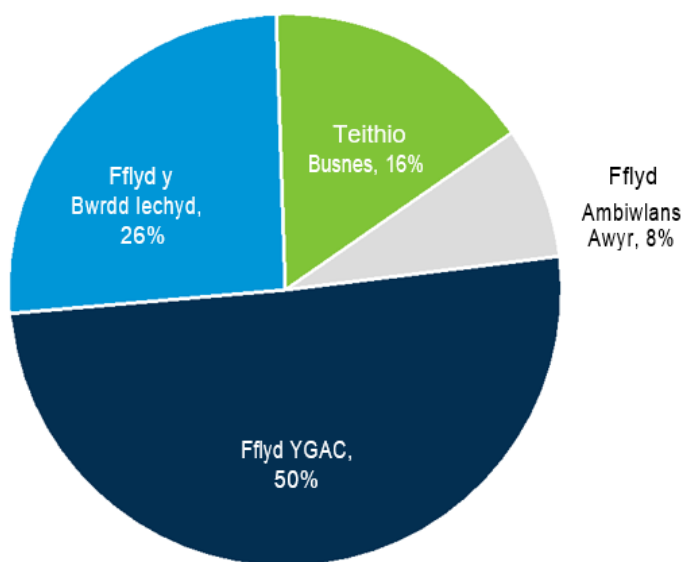
Cydnabyddir yr angen i wella cywirdeb a chwmpas data allyriadau yn asesiad Ôl Troed Carbon GIG Cymru. Mae'r gofyniad i wella data'n barhaus, yn enwedig ar gyfer allyriadau sy'n gysylltiedig â thrafnidiaeth a chaffael, wedi'i nodi yn y Cynllun Cyflenwi.

Mae'r siartiau canlynol yn rhoi gwybodaeth gryno allweddol am y pedwar categori a asesir o fewn yr Ôl Troed Carbon. Mae rhagor o fanylion a dadansoddiad o Ôl Troed Carbon GIG Cymru 2018/19 i'w gweld ar wefan Llywodraeth Cymru.

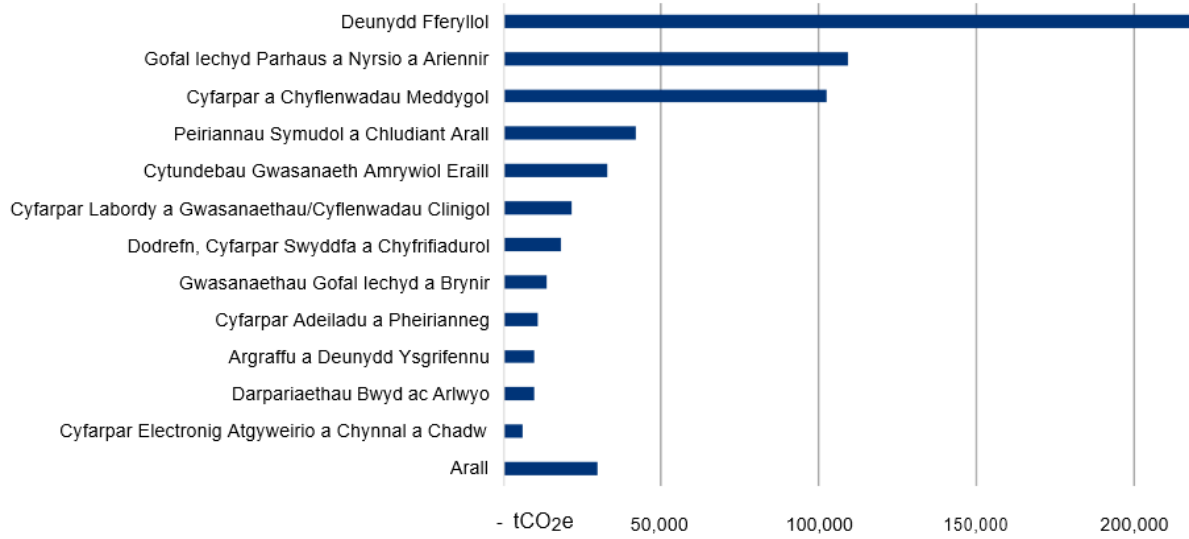
Adeiladau: 210,436 tCO₂e

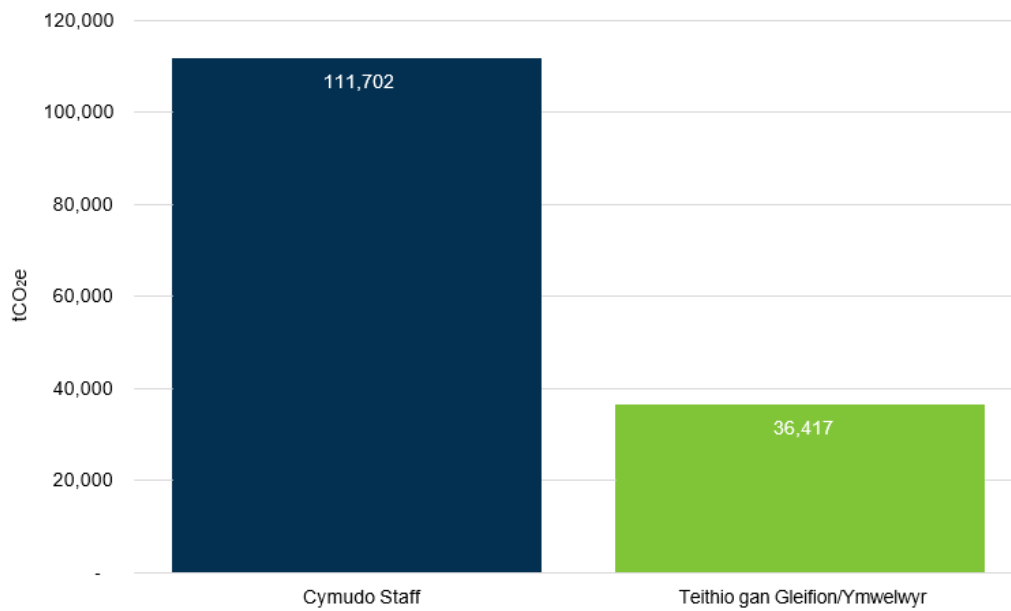
Fflyd a Theithio Busnes: 19,073 tCO₂e

Caffael: 623,750 tCO₂e

Teithio gan Staff, Cleifion ac Ymwelwyr: 148,119 tCO₂e

Adferiad Cynaliadwy i'r Pandemig

Ochr yn ochr ag effaith drasig pandemig Covid-19, cydnabuwyd effaith economaidd ddinistriol hefyd.

Mae cannoedd o weithwyr iechyd proffesiynol yng Nghymru wedi galw ar Lywodraeth Cymru i gefnogi 'adferiad iach' wedi'r pandemig. Ym mis Mehefin 2020, ysgrifennodd Cynghair Iechyd y DU ar Newid yn yr Hinsawdd at y Prif Weinidog yn nodi 'Egwyddorion Newid yn yr Hinsawdd ar gyfer Adferiad Iach'.⁹ Ym mis Gorffennaf 2020, amlygodd llythyr a lofnodwyd ar ran cannoedd o feddygon a gweithwyr gofal iechyd yng Nghymru dystiolaeth yn cysylltu llygredd aer â'r duedd i ddiodef o Covid-19 mewn cleifion, gan ddangos eu cefnogaeth i'r agenda hinsawdd a chynabod y manteision iechyd posibl y gall adferiad gwyrdd eu darparu.

Credyd llun: Laing O'Rourke

Mewn ymateb i effaith economaidd pandemig Covid-19, mae Llywodraeth Cymru wedi sefydlu Tasglu Adferiad Gwyrdd. Mae nodau'r tasglu yn cyd-fynd yn agos â nodau GIG Cymru yn y Cynllun Cyflenwi hwn. Bydd y cyfle i fuddsoddi yn erbyn y mentrau a nodir yn cefnogi adferiad economaidd gwyrdd yng Nghymru.

Mae'r ymateb i'r pandemig wedi dangos sut y gellir gorfodi newid sylweddol ac effeithiol i fywyd y cyhoedd o ddydd i ddydd a'r ymagwedd at waith; mae hyn yn cynnwys sut y caiff gofal iechyd ei ddarparu. Dangosodd un o Ymddiriedolaethau'r GIG yn Lloegr fod gweithio o bell yn ystod cyfyngiadau symud cyntaf y Coronafeirws wedi cwtdogi 67% ar filltiroedd busnes a chwtogi 12-18% ar y defnydd o drydan ar draws eu safleoedd.¹⁰

Gyda'r pandemig yn dangos bod modd cyflawni newid cymdeithasol cyflym a sylweddol, y nod yn awr yw creu brys ac ymrwymiad tebyg er mwyn mynd i'r afael â'r Argyfwng Hinsawdd.

Ymrwymïadau GIG Cymru

Datblygwyd y Cynllun Cyflenwi Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru hwn er mwyn sbarduno gostyngiad uchelgeisiol ond realistig mewn allyriadau carbon o weithrediadau GIG Cymru.

Mae'r Cynllun Cyflenwi hwn yn nodi 46 o fentrau ar gyfer datgarboneiddio GIG Cymru. Mae'r ymrwymïadau'n cwmpasu allyriadau o Gwmpasau 1, 2 a 3.

Yn y tabl canlynol, ceir y prif ymrwymïadau penodol hyd at 2030 a fydd yn cael eu hadolygu yn 2025 a 2030 ochr yn ochr â'r targedau lleihau carbon cyffredinol ar gyfer y cyfnodau hyn.

Mae'n holl bwysig fod adnoddau a chyllid ar gael i sicrhau llwyddiant y Cynllun Cyflenwi hwn, a bydd Llywodraeth Cymru a PCGC yn cefnogi hyn fel rhan o broses adolygu'r Cynllun Gweithredu. Ar gyfer y flwyddyn gyflenwi gyntaf (2021-22), mae Llywodraeth Cymru wedi darparu £16m mewn cyllid cyfalaf.

Cyflymu'r broses (2020-2022)

- Bydd GIG Cymru yn llwyr gefnogi Argyfwng Hinsawdd Cymru fel y'i datganwyd gan Lywodraeth Cymru
- Bydd lleihau allyriadau carbon yn flaenoriaeth uchel wrth wneud penderfyniadau achos busnes – bydd hyn yn golygu na fydd costau refeniw uwch yn rhwystro'r opsiwn carbon isel gorau posibl
- Bydd 'Grŵp Newid yn yr Hinsawdd GIG Cymru: Bwrdd Datgarboneiddio' a 'Rheolwr Rhaglen Datgarboneiddio' yn cael eu rhoi ar waith i arwain y gwaith o weithredu'r Cynllun Cyflenwi.
- Bydd Llywodraeth Cymru yn gwneud cyllid ar gael i gefnogi gweithredu'r Cynllun Cyflenwi yn llwyddiannus
- Bydd 'Cynlluniau Gweithredu Datgarboneiddio' yn cael eu datblygu gan Fyrddau Iechyd, Ymddiriedolaethau a Chaffael PCGC – diweddarir y rhain yn rheolaidd ac ymrwymir iddynt o fewn Cynlluniau Tymor Canolig Integredig bob 2 flynedd
- Caiff yr holl ddatblygiadau newydd a gwaith adnewyddu mawr eu cynllunio a'u hachredu i fframwaith sero net

Ar y trywydd iawn (2022-2026)

- Bydd GIG Cymru wedi lleihau allyriadau carbon 16% yn unol â tharged interim 2025
- Bydd cynlluniau esblygiad gwres carbon isel ar gyfer ysbytai aciwt ar waith
- Erbyn 2025, bydd yr holl oleuadau ar draws yr ystâd yn rhai LED
- Bydd cyfanswm potensial ynni adnewyddadwy ystâd GIG Cymru yn hysbys, gyda chynllun gweithredu yn mynd rhagddo
- Gorchmynnir lleihau allyriadau o fewn contractau caffael newydd i gyflenwyr mawr
- Bydd cyfrifo allyriadau caffael yn symud i ddull 'seiliedig ar y farchnad'
- Defnyddir nwyon meddygol gyda photensial cynhesu byd-eang isel yn safonol gyda data cyfrifo allyriadau gwell ar gael i asesu'r effaith
- Bydd yr holl geir a cherbydau nwyddau ysgafn a gaffaelir yn rhai trydan batri lle bo hynny'n ymarferol bosibl. Bydd digon o seilwaith gwefru wedi'i osod i gefnogi mwy o bobl i fanteisio ar gerbydau trydan fflyd, staff a chyhoeddus
- Bydd technoleg ddigidol a thelefeddygaeth yn cael eu defnyddio fwyfwy i gynyddu effeithlonrwydd a lleihau teithio

Cyrraedd ein nod (2026-2030)

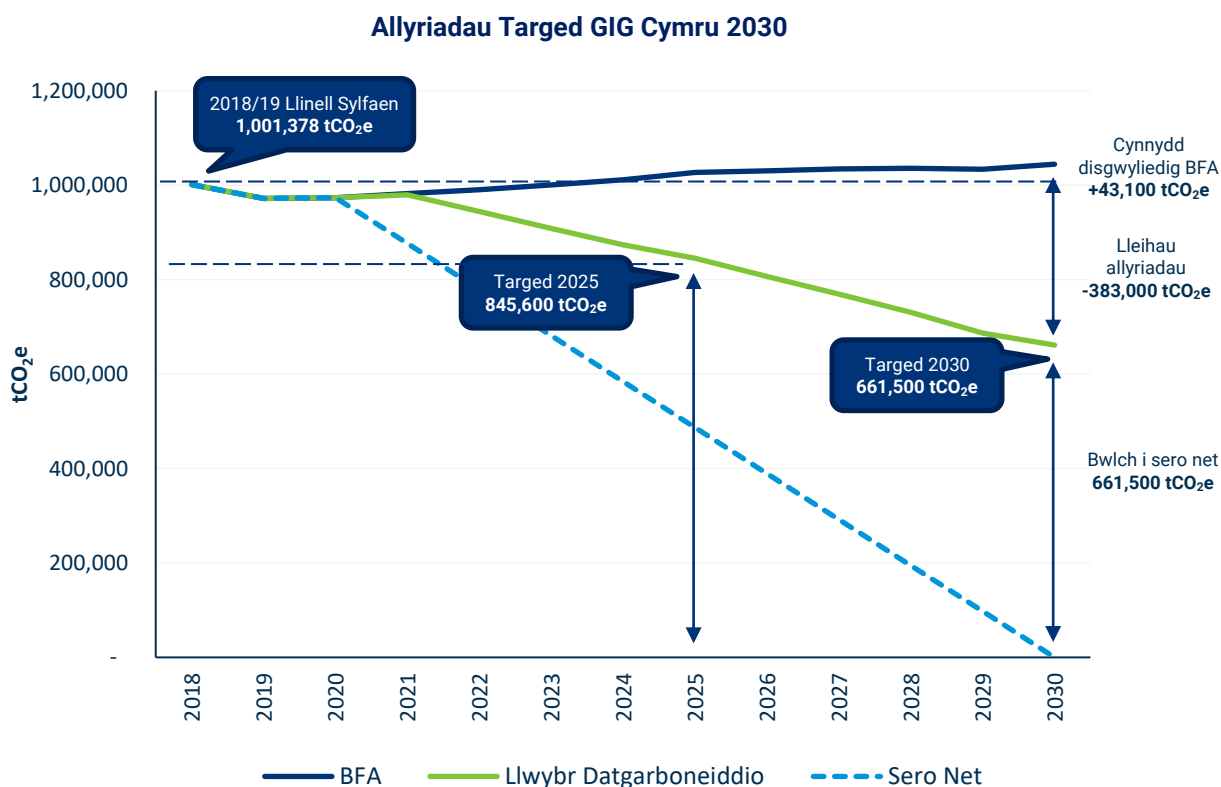
- Bydd GIG Cymru wedi lleihau allyriadau carbon 34% sy'n cyfateb i 383,000 tCO₂e fel isafswm cyfraniad at Sector Cyhoeddus sero net yng Nghymru
- Bydd pob adeilad wedi cael ei uwchraddio'n effeithlon o ran ynni – defnyddir gwres carbon isel a chynhyrchir ynni adnewyddadwy ar safleoedd
- Anelu at ddatgomiynu'r pob offer gwres a phŵer cyfunol (CHP) nwy naturiol
- Bydd Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru (YGAC) yn anelu at gaffael ambiwlansys newydd sy'n rhai trydan plygio i mewn, neu danwydd carbon isel amgen
- Bydd cynhyrchu ynni adnewyddadwy ar raddfa fawr yn cael ei weithredu drwy gydweithio â phartneriaid yn y Sector Cyhoeddus, tîrfeddianwyr, datblygwyr a chymunedau lleol
- Bydd tir dal a storio carbon wedi'i ddatblygu a'i gynnwys o fewn cyfrifo carbon
- Bydd ymagwedd ddoeth o ran hinsawdd tuag at ofal iechyd modern yn cael ei hymgorffori mewn datblygiadau newydd

Targedau Allyriadau 2025 a 2030

Targed GIG Cymru

Mae llwybr allyriadau GIG Cymru wedi'i fapio rhwng 2018 a 2030 ar gyfer tair senario:

- **Busnes fel arfer (BFA)** – yn cyflwyno'r allyriadau disgwylidig pe na fyddai GIG Cymru yn cymryd unrhyw gamau ychwanegol i ddatgarboneiddio; er gwaethaf datgarboneiddio grid trydan y DU yn barhaus, rhagwelir cynnydd oherwydd twf parhaus y Gwasanaeth Iechyd.
- **Llwybr Datgarboneiddio** – yn cyflwyno senario datgarboneiddio wedi'i dargedu yn seiliedig ar y mentrau a nodir yn y Cynllun Cyflenwi hwn; mae'r llwybr hwn yn gosod targedau lleihau allyriadau cyffredinol 2025 a 2030.
- **Sero Net** – dull datgarboneiddio llinol damcaniaethol sy'n cyflawni sero carbon i ddangos y bwlch i sero net ar gyfer GIG Cymru.

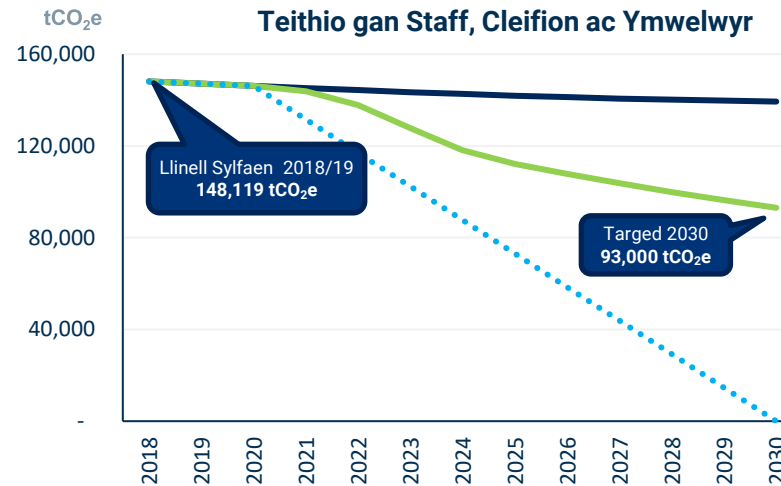
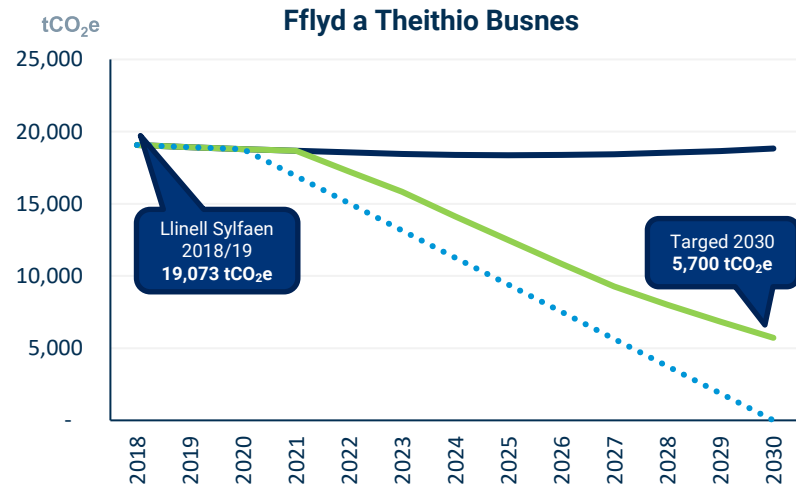
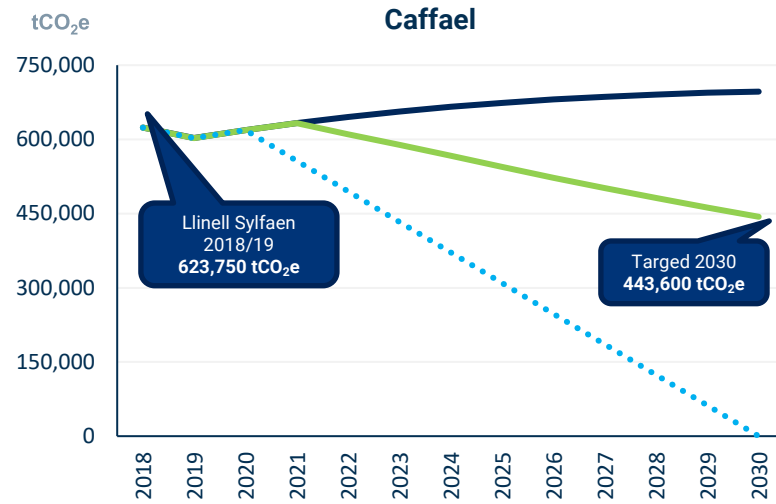
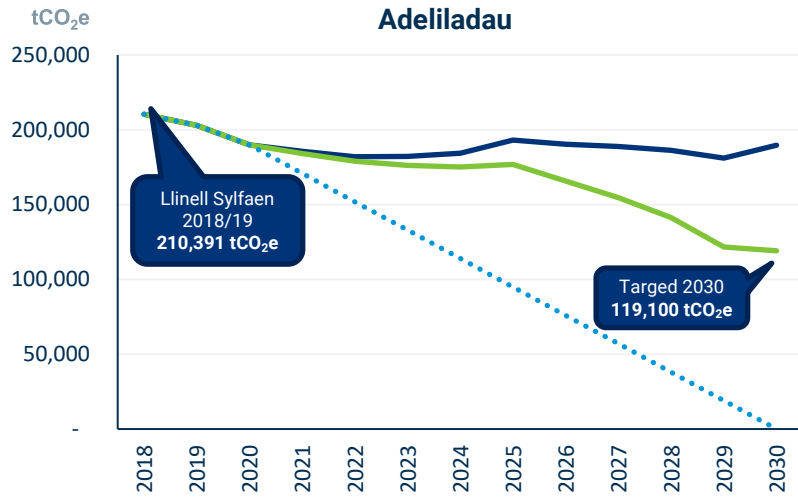

Gosodwyd targedau datgarboneiddio GIG Cymru 2025 a 2030 fel a ganlyn:

Targed Datgarboneiddio Cymru	Allyriadau (tCO ₂ e)	Gostyngiad canran o 2018/19	Bydd arbedion cronuss o fentrau yn gyfanswm o
2025	845,600	-16%	459,000 tCO ₂ e
2030	661,500	-34%	1,982,500 tCO ₂ e

Targedau Categori

Ochr yn ochr â thargedau allyriadau cyffredinol GIG Cymru, bydd asesiadau o berfformiad yn cael eu gwneud yn erbyn y targedau categori canlynol:

Allwedd:

- BFA
- Ymyriadau
- Sero net

Gweithredu'r Cynllun Cyflenwi

Bydd llwyddiant y Cynllun Cyflenwi hwn yn dibynnu'n fawr ar y strwythur llywodraethu a roddir ar waith, y dull rheoli i sicrhau momentwm parhaus, a'r buddsoddiad ariannol a gyflwynir i gefnogi gweithredu. Mae'r gweithgareddau canlynol yn nodi'r dull gweithredu ar gyfer y Cynllun Cyflenwi; rhennir y rhain rhwng darparu a dull gwella. Ceir rhagor o fanylion am y camau gweithredu, y cyfrifoldebau a'r dyddiadau targed penodol yn yr Atodiadau Technegol.

Darpariaeth

- 1 Bydd GIG Cymru yn dangos arweiniad ac ymrwymiad i gyflenwi'r Cynllun Cyflenwi Datgarboneiddio hwn er mwyn mynd i'r afael ag Argyfwng Hinsawdd Cymru fel y'i datganwyd gan Lywodraeth Cymru a'r Senedd.
- 2 Gweithredir 'Bwrdd Datgarboneiddio' i oruchwylio'r gwaith o weithredu'r Cynllun Cyflenwi; bydd hwn yn is-grŵp o Grŵp Newid yn yr Hinsawdd GIG Cymru Llywodraeth Cymru.
- 3 Caiff 'Rheolwr Rhaglen Datgarboneiddio' ei roi ar waith fel rôl bwrsasol i sbarduno gweithredu'r Cynllun Cyflenwi â ffocws.
- 4 Datblygir 'Cynlluniau Gweithredu', a fydd yn sail i'r ffordd y bydd sefydliadau GIG Cymru yn gweithredu mentrau'r Cynllun Cyflenwi – caiff y rhain eu datblygu bob dwy flynedd ac ymrwymir iddynt o fewn Cynlluniau Tymor Canolig Integredig.
- 5 Bydd Llywodraeth Cymru yn galluogi gweithrediad llwyddiannus y Cynllun Cyflenwi i gael ei weithredu'n llwyddiannus drwy wneud adnoddau a chyllid ychwanegol ar gael i gyflenwi mentrau.

Dull Gwella a Diwygio

- 6 Bydd Gwasanaethau Ystadau Arbenigol PCGC yn goruchwylio esblygiad ffurflenni'r System Rheoli Perfformiad Ystadau a Chyfleusterau (EFPMS) i gasglu gwell data a chyfleu perfformiad carbon – bydd hyn yn esblygu i gyd-fynd â gofynion data'r 'Canllaw adrodd ar garbon ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru' pan gânt eu cyhoeddi.
- 7 Bydd Llywodraeth Cymru a PCGC yn cyhoeddi adolygiad o'r Cynllun Cyflenwi gyda thargedau wedi'u diweddarau a'u mireinio erbyn 2023.
- 8 Bydd Llywodraeth Cymru a PCGC yn adolygu llwyddiant gweithredu'r Cynllun Cyflenwi yn 2024, ac yn cyhoeddi diweddariad o'r Cynllun yn 2025.

Mentrau Datgarboneiddio

Strwythurwyd datgarboneiddio GIG Cymru yn chwe phrif ffrwd weithgarwch:

- Rheoli Carbon
- Adeiladau
- Trafnidiaeth
- Caffael
- Cynllunio Ystadau a Defnydd Tir
- Ymagwedd at Ofal Iechyd

Nid yw'r ffrydiau gweithgarwch yn cyfateb yn benodol i'r categorïau Ôl Troed Carbon na'r targedau penodol; fe'u strwythurwyd i gynorthwyo dealltwriaeth o weithredu. Bydd y mentrau sydd wedi'u cynnwys yn y ffrydiau gweithgarwch yn aml yn lleihau allyriadau carbon ar draws nifer o'r categorïau ôl troed.

Mentrau yw'r gweithgareddau, neu brosiectau, datgarboneiddio y bydd GIG Cymru yn ymgymryd â hwy.

Roedd y broses o nodi mentrau yn cynnwys nifer o bartïon, gan gynnwys yr Ymddiriedolaeth Garbon, PCCG, Llywodraeth Cymru, Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau, comisiynau gwirfoddol, staff gofal iechyd ac arbenigwyr yn y diwydiant.

Mae'r Atodiadau Technegol yn rhoi crynodeb llawn o'r mentrau ac yn nodi'r camau gweithredu, cyfrifoldebau, dyddiadau targed penodol ar gyfer gweithredu, a gwaharddiadau priodol.

Cynnwys	
Rheoli Carbon	<ul style="list-style-type: none"> • Dull o reoli carbon
Adeiladau	<ul style="list-style-type: none"> • Datgarboneiddio'r ystâd bresennol • Gofynion ar gyfer datblygiadau adeiladu newydd ac adnewyddu mawr
Cludiant	<ul style="list-style-type: none"> • Gwelliannau i'r fflyd ymateb di-argyfwng • Gwelliannau i deithio fflyd, staff, cleifion ac ymwelwyr • Gwelliannau i fflyd ymateb brys Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans GIG Cymru
Caffael	<ul style="list-style-type: none"> • Gwelliannau i ymgysylltu a chyfrifyddu carbon yn y gadwyn gyflenwi • Dull o ddatgarboneiddio'r gadwyn gyflenwi
Cynllunio Ystadau a Defnydd Tir	<ul style="list-style-type: none"> • Dull strategol o gynllunio ystadau a defnyddio adeiladau • Dull o ddefnyddio tir ar gyfer gwrthbwyso carbon a chynhyrchu ynni adnewyddadwy
Ymagwedd at Ofal Iechyd	<ul style="list-style-type: none"> • Dull o weithio'n glyfar • Dull o ymdrin ag addysg hinsawdd a datgarboneiddio • Dull o reoli gofal iechyd a meddyginiaethau • Dull o leihau allyriadau carbon o wastraff

Rheoli Carbon

Rhif	Menter
1	Gweithredu arfer gorau rheoli carbon gyda rolau pwrpasol ar waith i ymgymryd â mentrau'r Cynllun Cyflenwi.
2	Mynd ati'n rhagweithiol i gyfleu'r Argyfwng Hinsawdd i staff a'r cyhoedd gyda'r nod o ysgogi ymddygiadau carbon isel ac ymgysylltu cynyddol â'r agenda datgarboneiddio.
3	Sbarduno'r ymgysylltu sy'n ofynnol ar gyfer datgarboneiddio ar draws tîm arwain pob sefydliad – bydd timau Cyllid, Caffael, Ystadau a Phrosiectau Cyfalaf yn cymryd rhan i ddatblygu dull gweithredol a phendant o weithredu prosiectau.

Adeiladau Presennol

Rhif	Menter
4	Datblygu rhaglen ôl-osod effeithlonrwydd ynni a dŵr drawsnewidiol ar draws yr ystâd – bydd pob adeilad sydd â dyfodol hirdymor wedi bod yn destun dull amldechnoleg o uwchraddio ynni-effeithlon erbyn 2030.
5	Newid pob un o'r goleuadau presennol yn oleuadau LED erbyn 2025.
6	Cwblhau astudiaethau gwres arbenigol erbyn diwedd 2023 er mwyn i bob ysbyty aciwt osod y cynllun i gefnu ar ffynonellau gwres tanwydd ffosil.
7	Datblygu cynhyrchu gwres carbon isel i bob safle nad yw'n aciwt sy'n fwy na 1,000m ² erbyn 2030.
8	Ni fwriedir gosod unrhyw offer gwres a phŵer cyfunedig nwy naturiol o hyn ymlaen – yn hytrach, hyrwyddir gwres a phŵer cyfunedig adnewyddadwy. Ar gyfer offer gwres a phŵer cyfunedig (CHP) presennol, rhown flaenoriaeth i ddatgomisiynu dros fuddsoddi mewn gwaith adnewyddu mawr ar CHP sydd wedi methu o 2025, gyda'r uchelgais i bob CHP gael ei ddatgomisiynu erbyn 2030.
9	Defnyddio dull gweithredol o reoli ynni'n effeithlon yn ein hadeiladau. Bydd gan bob adeilad systemau rheoli adeiladau cyfredol, safonol ac effeithiol. Gweithredir adnodd pwrpasol i wneud y defnydd gorau o ynni drwy reolaeth System Rheoli Adeiladau erbyn 2023.
10	Pennu'r potensial dichonadwy cyffredinol ar gyfer cynhyrchu ynni adnewyddadwy ar y safle ym mhob un o sefydliadau GIG Cymru erbyn 2023. Gosod hanner y potensial hwn erbyn 2026, a'r gweddill erbyn 2030.

Adeiladau Newydd ac Adnewyddu Mawr

Rhif	Menter
11	Datblygu ac adeiladu adeiladau carbon isel i safon sero net – ymgysylltu a chydweithio â phartneriaid y GIG ledled y DU ar y safon adeiladu sero net sy'n datblygu ar gyfer ysbytai, a mabwysiadu dull achredu adeiladau sero net a gaiff ei ddiffinio erbyn 2022.
12	Pob tîm prosiect i gael cynrychiolydd cynaliadwyedd annibynnol ar ochr y cleient i ddarparu cymorth diwydrwydd dyladwy ar gyfer y dyluniad carbon isel gorau posibl ar draws pob cam datblygu – ac i fod yn gyfrifol am sicrhau bod y broses Fframwaith Sero Net yn cael ei ddilyn.
13	Integreiddio Dulliau Adeiladu Modern (MMC) wrth ddylunio ac adeiladu adeiladau – bydd hyn yn ystyried dylunio modiwlaid, saerño oddi ar y safle, a chyflenwi mewn union bryd er mwyn lleihau allyriadau carbon sy'n gysylltiedig ag adeiladu.
14	Gosod pwyntiau gwefru cerbydau trydan mewn datblygiadau newydd y tu hwnt i'r gofynion sylfaenol, a diogelu meysydd parcio newydd at y dyfodol drwy osod seilwaith fydd yn galluogi gosod pwyntiau gwefru'n hawdd yn y dyfodol.
15	Blaenoriaethu atebion gwresogi carbon isel fel egwyddor ddylunio allweddol. Ni fydd unrhyw systemau llosgi tanwydd ffosil yn cael eu gosod fel y brif ffynhonnell wres ar gyfer datblygiadau newydd.
16	Ymgorffori egwyddorion cludiant cynaliadwy wrth ddylunio safleoedd newydd (yn ogystal â seilwaith cerbydau trydan) yn unol â Chynllun Gweithredu Teithio Llesol Llywodraeth Cymru ar gyfer Cymru. ¹¹

Credyd llun: Laing O'Rourke

Cludiant

Rhif	Menter
17	Bydd PCGC yn gweithio gyda Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau i ddatblygu'r dull arfer gorau ar gyfer technoleg gwefru, caffael, a chynllunio lleoedd parcio ceir ar gyfer cerbydau trydan, – bydd hyn yn cynnwys ystyried gwefru ceir trydan fflyd GIG Cymru ei hun, cerbydau staff, ac ymwelwyr.
18	Bydd system safonedig o reoli cerbydau sy'n eiddo ac ar les yn cael ei datblygu i gynllunio, rheoli ac asesu perfformiad cerbydau - bydd hyn yn golygu goruchwyliaeth ganolog gan reolwyr fflyd ym mhob sefydliad.
19	Bydd pob car newydd a cherbyd fflyd nwyddau ysgafn a gaffaelir ar draws GIG Cymru ar ôl mis Ebrill 2022 yn rhai trydan batri lle bynnag y bo'n ymarferol bosibl. Mewn achosion lle gellir cyfiawnhau nad yw hyn yn addas, dylid caffael cerbydau allyriadau isel iawn.
20	Bydd yr holl gerbydau cludo nwyddau canolog a mawr newydd a gaffaelir ar draws GIG Cymru ar ôl mis Ebrill 2025 yn bodloni safon fodern cerbydau allyriadau isel iawn yn eu dosbarth yn y dyfodol.
21	Bydd pob Bwrdd Iechyd ac Ymddiriedolaeth yn arfarnu'r defnydd o gerbydau staff ar gyfer teithio busnes ochr yn ochr â cheir presennol a gaiff eu rhannu. Bydd Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau yn diweddarau eu polisiau teithio busnes i flaenoriaethu defnyddio ceir trydan a rennir, cerbydau preifat trydan, a thrafnidiaeth gyhoeddus.

Rhif	Menter
22	Bydd Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru yn parhau i ddatblygu ei chynllun rhwydwaith seilwaith gwefru cerbydau trydan ar gyfer ystâd bresennol GIG Cymru er mwyn hwyluso'r broses o gyflwyno cerbydau trydan.
23	Bydd Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru yn anelu at sicrhau bod pob cerbyd ymateb cyflym a gaffaelir ar ôl 2022 yn gerbyd trydan hybrid plygio i mewn o leiaf, neu'n drydan batri llawn mewn lleoliadau priodol.
24	Bydd Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru yn ymgysylltu'n weithredol â gweithgynhyrchwyr cerbydau i ymchwilio i gerbydau ymateb brys carbon isel a'u datblygu, ac yn adrodd yn flynyddol, gyda'r uchelgais i weithredu ambiwlansys brys plygio i mewn trydan, neu rai amgen gyda thanwydd carbon isel, erbyn 2028.

Caffael

Rhif	Menter
25	Bydd PCGC yn troi at ddull seiliedig ar y farchnad ar gyfer cyfrifo allyriadau yn y gadwyn gyflenwi.
26	Bydd PCGC yn ehangu ei God Ymarfer Caffael Cynaliadwy presennol i gynnwys fframwaith ar gyfer asesu cymwysterau cynaliadwyedd cyflenwyr.
27	Sicrheir y gwerth mwyaf posibl i'r gadwyn gyflenwi leol, wrth gynnal safonau uchel ar gyfer nwyddau a gwasanaethau.
28	Bydd 100% o drydan a gefnogir gan REGO yn cael ei gaffael erbyn 2025, a 100% o nwy wedi'i wrthbwyso erbyn 2030.
29	Bydd Gwasanaethau Caffael PCGC yn ymgorffori uchelgeisiau Datgarboneiddio GIG Cymru mewn gweithdrefnau caffael drwy orchymyn cyflenwyr i ddatgarboneiddio.
30	Bydd cynaliadwyedd yn rhan annatod o lywodraethu strategol – bydd Gwasanaethau Caffael PCGC yn gweithio ledled Cymru i hyrwyddo datgarboneiddio yn y gadwyn gyflenwi, a dylanwadu ar uchelgeisiau datgarboneiddio ar gyfer adeiladau a thrafnidiaeth.
31	Bydd Gwasanaethau Caffael PCGC yn gwella logisteg y gadwyn gyflenwi a dosbarthu er mwyn lleihau'r allyriadau carbon o gludiant cysylltiedig.
32	Bydd Gwasanaethau Caffael PCGC yn mynd ati i ddatblygu a chefnogi gofynion caffael er mwyn cefnogi'r gwaith o weithredu'r Cynllun Cyflenwi hwn.

Cynllunio Ystadau a Defnydd Tir

Rhif	Menter
33	Bydd effeithlonrwydd carbon yn egwyddor craidd cynllunio ystadau strategol Cymru gyfan – bydd carbon meintioledig yn un o'r prif fetrigau penderfynu ar gyfer cynllunio datblygiadau newydd, rhesymoli'r ystâd, a hyrwyddo ffyrdd clyfar o weithio.
34	Bydd PCGC a Llywodraeth Cymru yn cynghori Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau ar y dull arfarnu ar gyfer dyrannu tir ar gyfer defnyddiau fel cynhyrchu ynni adnewyddadwy, gwaredu nwyon tŷ gwydr a choedwigo – bydd sefydliadau GIG Cymru yn cynnal manau gwyrdd ac yn defnyddio tir ar gyfer datgarboneiddio, gan gynnwys cydweithio â thirfeddianwyr cyfagos.
35	Bydd cyfleoedd cynhyrchu ynni adnewyddadwy ar raddfa fawr gyda chysylltiadau gwifren breifat â safleoedd GIG Cymru yn cael eu datblygu lle bo hynny'n ymarferol.

Ymagwedd at Ofal Iechyd – Gweithio'n Glyfar

Rhif	Menter
36	Bydd ein hymagwedd tuag at ofal iechyd yr 21ain ganrif yn ganolog i ddyluniad datblygiadau ysbyty newydd – gan ailgynllunio'r daith gyfan gyda gofal yn nes at adref mewn ystâd gofal sylfaenol sy'n ystyriol o garbon a sydd â llai o angen ymweld ag ysbytai.
37	Cefnogi targed Llywodraeth Cymru i gael 30% o weithlu Cymru yn gweithio o bell ¹² , drwy barhau i hwyluso gweithio hyblyg a deallus, datblygu'r dull presennol o ymdrin â thechnoleg gweithio o bell, a rhesymoli'r swyddfeydd presennol.
38	Parhau i ddefnyddio technoleg i gynyddu effeithlonrwydd cysylltiadau rhwng staff a'r cyhoedd lle bo hynny'n addas.

Ymagwedd at Ofal Iechyd – Addysg

Rhif	Menter
39	Bydd addysg iechyd yn cael ei defnyddio i hyrwyddo datgarboneiddio ar draws ein gwasanaeth – byddwn yn annog arferion gofal iechyd cynaliadwy, effeithlonrwydd gwastraff, ac ymddygiad carbon isel gan staff a chleifion.

Ymagwedd at Ofal Iechyd – Gofal Iechyd a Meddyginiaethau

Rhif	Menter
40	Cefnogi gwaith gweithgorau presennol fel Rhwydwaith Anaestetig Amgylcheddol Cymru i hybu ymwybyddiaeth am effaith garbon nwyon meddygol a newid i ddiwylliant lle mae nwyon â photensial cynhesu byd-eang isel yn cael eu blaenoriaethu.
41	Archwilio dulliau o leihau gwastraff nwy a thechnolegau i ddal nwyon meddygol sydd wedi'u hallyrru.
42	Sicrhau ymagwedd sy'n canolbwyntio ar y claf tuag at wneud y defnydd gorau posibl o anadlyddion, gan ganolbwyntio ar leihau gorddibynnu ar anadlyddion lliniaru lle y bo'n bosibl a phwysleisio pwysigrwydd gwaredu ac ailgylchu mewn modd sydd ar gyfer anadlyddion yn benodol.
43	Newid y defnydd a'r dosbarthu presennol o anadlyddion sydd â photensial cynhesu byd-eang uchel a charbon-ddwys o blaid mathau amgen o anadlyddion gyda llai o botensial felly, lle bernir eu bod yn addas.

Ymagwedd at Ofal Iechyd – Gwastraff

Rhif	Menter
44	Cefnogi'r gwaith o ddatblygu canllawiau erbyn 2022 ar gyfer arfer gorau lleihau gwastraff fferyllol.
45	Datblygu menter 'plastigau mewn gofal iechyd' i fynd i'r afael â gwastraff wrth ddarparu gofal iechyd – bwriad hyn fydd mynd i'r afael â gwastraff cyfarpar diogelu personol, plastigau untro, a deunydd pacio.
46	Ymgysylltu â fferyllwyr a phresgripsiynwyr i adeiladu ar ymdrechion presennol a'u cefnogi i annog gwaredu anadlyddion yn gyfrifol drwy drafod gyda chleifion, taflenni gwybodaeth, posteri a'r cyfryngau.

Map Trywydd

Mae llinell amser y map trywydd yn darparu crynodeb o weithgarwch menter GIG Cymru hyd at 2030. Er mwyn dylanwadu ar y map trywydd, a'r mentrau sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Cyflenwi hwn, cynhaliwyd ymarfer sgorio lefel uchel. Dylid defnyddio'r sgorio er mwyn ystyried a delweddu mentrau'n unig, nid yw'n rhoi'r manylion sydd eu hangen i gyfiawnhau y dylid blaenoriaethu un fenter dros un arall, ac nid yw'n gynrychiolaeth fanwl o effaith.

Cynhaliwyd arfarniadau o fentrau gan ddefnyddio'r metrigau canlynol:

- *Effaith garbon*
- *Technoleg a pharodrwydd ar gyfer y farchnad*
- *Gofynion o ran adnoddau ac ymdrech*
- *Pwysigrwydd strategol ar gyfer galluogi*

Dyrannwyd sgôr feintiol i bob metrig, gyda'r cyfanswm cyfunol yn rhoi'r sgôr gyffredinol ar gyfer pob menter. Er mwyn cynnal ffocws datgarboneiddio, mae pwysoliad y metrig effaith garbon ddwywaith cymaint â phwysoliad metrigau eraill. Mae'r Atodiadau Technegol yn rhoi crynodeb llawn o sgorio mentrau ac mae hefyd yn cynnwys asesiad effaith ariannol lefel uchel.

	Detholiad o Fentrau Enghreifftiol	Sgôr (/25)
5	Newid pob un o'r goleuadau presennol yn oleuadau LED erbyn 2025.	14
6	Cwblhau astudiaethau gwres arbenigol erbyn diwedd 2023 er mwyn i bob ysbyty aciwt osod y cynllun i gefnu ar ffynonellau gwres tanwydd ffosil.	17
11	Datblygu ac adeiladu adeiladau carbon isel i safon sero net – ymgysylltu a chydweithio â phartneriaid y GIG ledled y DU ar y safon adeiladu sero net sy'n dod i'r amlwg ar gyfer ysbytai, a mabwysiadu dull achredu adeiladau sero net a gaiff ei ddiffinio erbyn 2022.	15
19	Bydd pob car newydd a cherbyd fflyd nwyddau ysgafn a gaffaelir ar draws GIG Cymru ar ôl mis Ebrill 2022 yn rhai trydan batri lle bynnag y bo'n ymarferol bosibl. Mewn achosion lle gellir cyfiawnhau nad yw hyn yn addas, dylid caffael cerbydau allyriadau isel iawn.	12
29	Bydd Gwasanaethau Caffael PCCG yn ymgorffori uchelgeisiau Datgarboneiddio GIG Cymru mewn gweithdrefnau caffael drwy orchymyn cyflenwyr i ddatgarboneiddio.	22

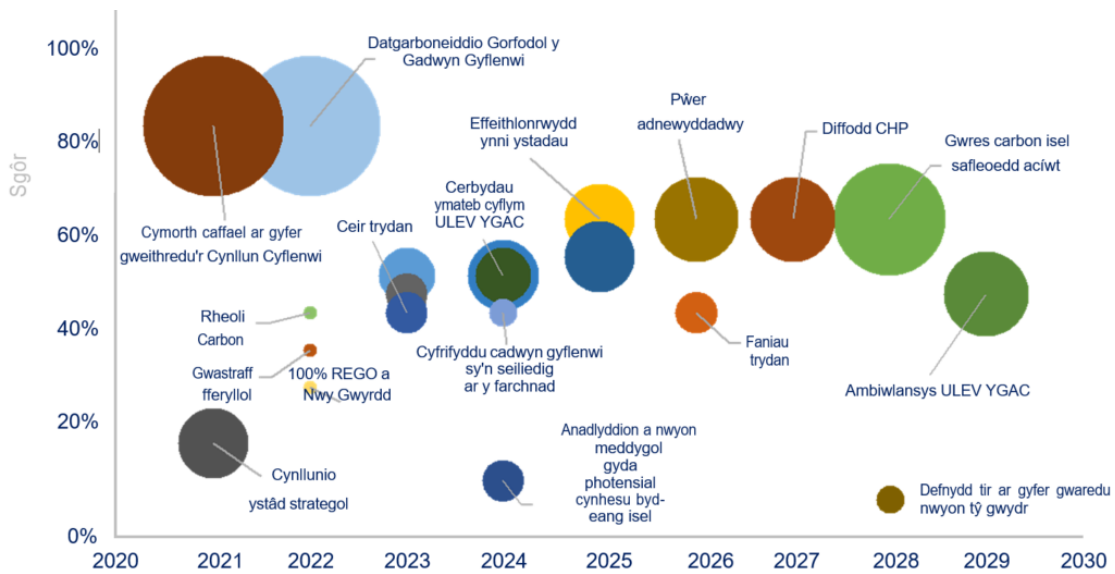
Sgorio Map Trywydd Mentrau

Mae'r siartiau canlynol yn delweddu gwerthusiad menterau. Mae'r siart yn cyflwyno:

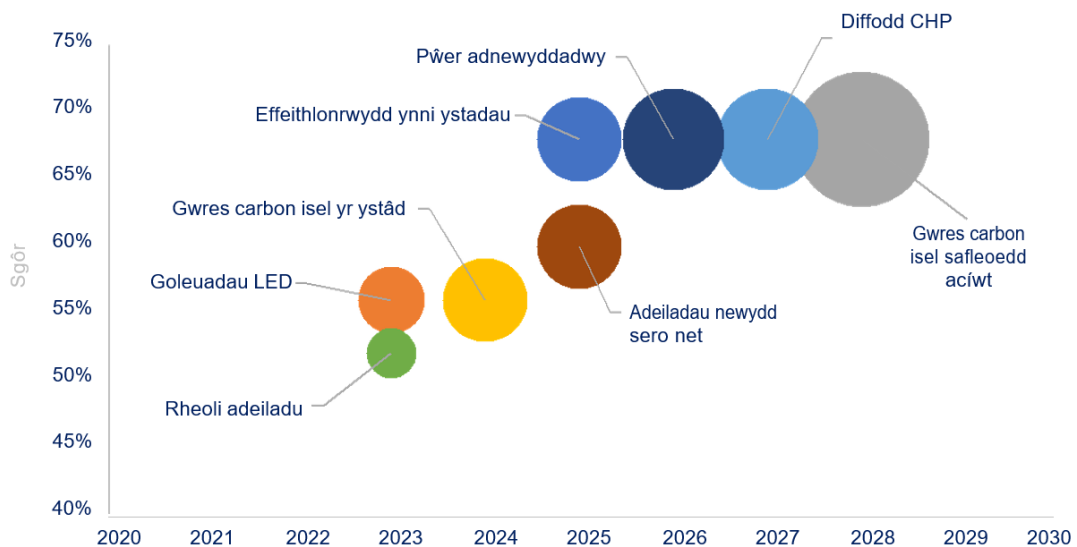
- *Blwyddyn ddangosol y gweithredwyd ynddi (mewn gwirionedd bydd pob un ar draws sawl blwyddyn)*
- *Sgôr y fenter, a ddangosir fel canran, yn seiliedig ar yr asesiad yn erbyn y pedwar metrig*
- *Effaith garbon y fenter, a gynrychiolir gan faint y swigen.*

Cyflwynir mentrau dethol yn y siart gyntaf sy'n cwmpasu adeiladau, trafndiaeth, caffael, a'r ymagwedd at ofal iechyd. Mae'r mentrau uchaf eu sgôr a mwyaf eu heffaith yn ymwneud â chaffael, dangosir y rhain yn gynnar ar y llinell amser. Mae'r ail siart yn cyflwyno mentrau adeiladu yn unig i'w cymharu.

Sgorio Map Trywydd Mentrau Detholig

Sgorio Map Trywydd Mentrau Adeiladu

Llinell Amser Map Trywydd ar gyfer Gweithredu

Mae'r llinell amser ganlynol yn crynhoi mentrau allweddol ar draws adeiladau, trafndiaeth, caffael, a'r ymagwedd at ofal iechyd.

	Adeiladau	Cludiant	Caffael	Ymagwedd at Ofal Iechyd
2021	Datblygu gofynion a disgwyliadau'r Cynllun Gweithredu	Datblygu dull arfer gorau ar gyfer seilwaith a rheoli cerbydau trydan	PCGC yn dechrau'r newid i ddull sy'n seiliedig ar y farchnad ar gyfer cyfrifyddu allyriadau'r gadwyn gyflenwi	Targed 30% Llywodraeth Cymru ar gyfer gweithio o gartref yn cael ei hwyluso gyda thechnoleg briodol ac ymagwedd newydd at ddefnyddio swyddfeydd
2022	Gweithredu systemau rheoli adeiladu effeithiol ac adnodd pwrpasol i wneud y mwyaf o ddefnydd ynni drwy well rheoli	Pob car newydd a cherbyd fflyd nwyddau ysgafn a gaffaelir ar draws GIG Cymru ar ôl mis Ebrill 2022 yn rhai trydan batri lle bynnag y bo modd.	Y Cod Ymarfer Caffael Cynaliadwy yn cynnwys fframwaith ar gyfer asesu manylion cynaliadwyedd cyflenwyr	Anaesthetyddion yn blaenoriaethu nwyon meddygol sydd â photensial cynhesu byd-eang isel yn safonol
2023	Erbyn 2023 cwblhau cynlluniau esblygu gwres carbon isel ar gyfer pob ysbyty aciwt, a datblygu cynlluniau gweithredu ynni adnewyddadwy	YGAC yn anelu at sicrhau bod pob cerbyd ymateb a gaffaelir ar ôl 2022 yn rhai hybrid-trydan o leiaf neu gwbl fatri-trydan ar gyfer lleoliadau priodol	Caffael PCGC yn gweithio gyda chyflenwyr a sectorau a dargedir, ac wedi cynnwys gorchymyn datgarboneiddio cytundebol mewn caffaeliadau mawrion	Bydd arfer gorau gwastraff fferyllol ar waith yn hyrwyddo gwell presgripsiynu, adolygu, cyflenwi mewn union bryd, a chefnu ar gaffael bwndeli o ddeunydd fferyllol
2024	Adeiladau newydd yn cael eu hadeiladu a'u hachredu i safon sero net.		Gwasanaethau Caffael PCGC yn gwella logisteg y gadwyn gyflenwi a dosbarthu er mwyn lleihau'r allyriadau carbon gludiant cysylltiedig	Technolegau i ddal nwyon meddygol wedi'u hallyrru wedi'u hasesu a'u rhoi ar brawf

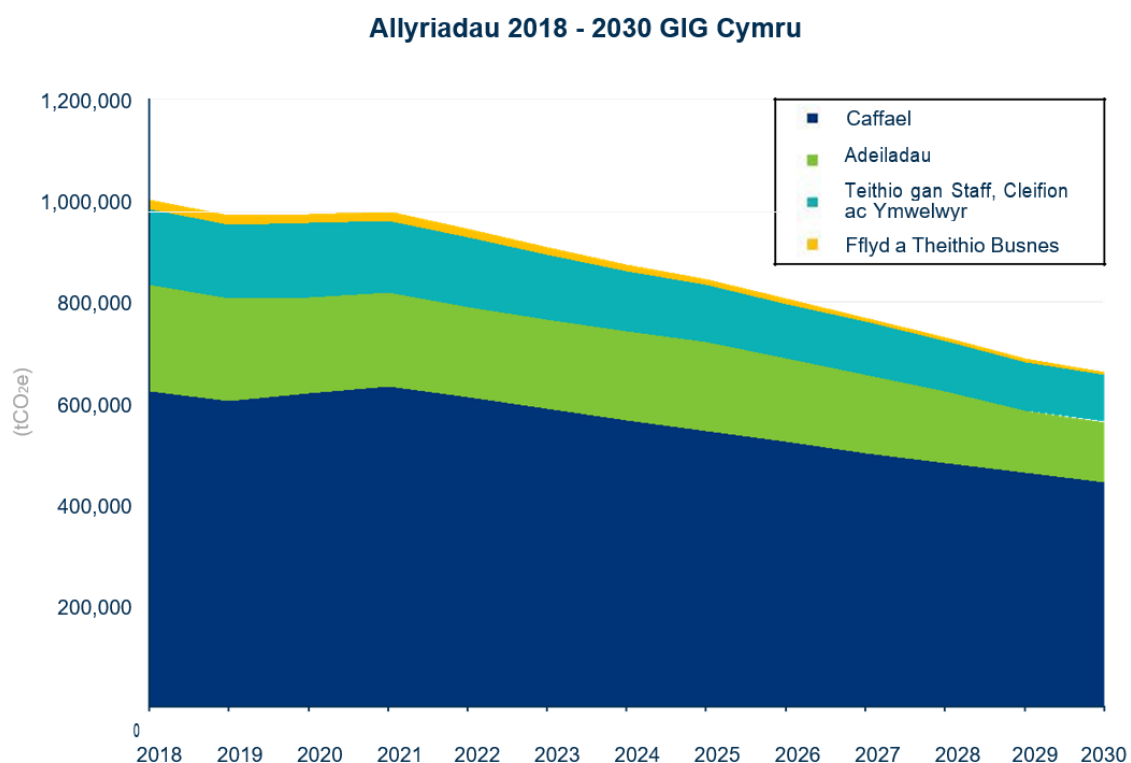
	Adeiladau	Cludiant	Caffael	Ymagwedd at Ofal Iechyd
2025	Datgomisiynu offer CHP nwy naturiol yn cael blaenoriaeth dros adnewyddu. Bydd yr holl oleuadau'n cael eu newid i rai LED	Pob cerbyd cludiant canolig / mawr newydd a gaffaelir ar draws GIG Cymru ar ôl Ebrill 2025 yn bodloni safon fodern y dyfodol o ran cerbydau allyriadau isel iawn	Bydd PCGC yn cyfrifyddu allyriadau ar sail y farchnad ac yn parhau i ymgysylltu â chadwyni cyflenwi er mwyn cefnogi datgarboneiddio	Technoleg ddigidol yn cael ei datblygu i gefnogi dull cyfathrebu clyfar rhwng ein safleoedd a chyda'r cyhoedd gartref
2026 / 27	50% o botensial cynhyrchu ynni adnewyddadwy cyffredinol wedi'i osod			
2028 / 29		YGAC yn anelu at ambiwlansys a gaffaelir i fod yn rhai plygio-mewn trydan, neu'n rhai amgen danwydd carbon isel		
2030	Pob adeilad wedi bod yn destun uwchraddio ynni-effeithlon – defnyddir gwres carbon isel, cynhyrchir ynni adnewyddadwy ar y safleoedd, a bydd pob gwaith CHP nwy yn cael ei ddatgomisiynu		Rhannau sylweddol o'r gadwyn gyflenwi wedi datblygu i allyriadau sero net	

Modelu Allyriadau

Cafodd y mentrau datgarboneiddio a nodir yn y map trywydd eu modelu ar draws y degawd nesaf yn seiliedig ar bryd a sut y gellid gweithredu'r mesurau.

Dengys y ffigur isod syniad o sut y gallai allyriadau GIG Cymru edrych os dilynir y map trywydd datgarboneiddio. Dengys ddatgarboneiddio'n cyflymu ar ôl 2021, a'r gostyngiadau mwyaf mewn allyriadau yn digwydd o 2026 ymlaen gyda graddfa gynyddol o weithredu mentrau'r Cynllun Cyflenwi.

Mae'r holl gategoriâu allyriadau a aseswyd yn dangos allyriadau'n gostwng, a hyn hefyd o ran cynnydd busnes fel arfer oherwydd ehangu gwasanaethau ystadau a gofal iechyd. Y ffynhonnell fwyaf o allyriadau a ddangosir hyd at 2030 yw allyriadau sy'n gysylltiedig â chaffael nwyddau a gwasanaethau.

Yn 2030, mae'r allyriadau gweddilliol amcangyfrifedig yn 661,500 tCO_{2e}, gyda gostyngiad o 34% yn erbyn y BFA. Mae hyn yn cyflwyno'r cyfraniad a ragwelir at sector cyhoeddus sero net yng Nghymru.

Bydd y targed sero net ar gyfer y sector cyhoeddus ar sail 'tîm Cymru'¹³; golyga hyn y bydd sefydliadau carbon-bositif (fel Cyfoeth Naturiol Cymru) yn cydbwysu ag allyriadau gweddilliol Cyrff Cyhoeddus eraill fel GIG Cymru. Er mwyn cefnogi cyfrifyddu carbon cyson, disgwylir cyhoeddi canllaw adrodd carbon ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2021.

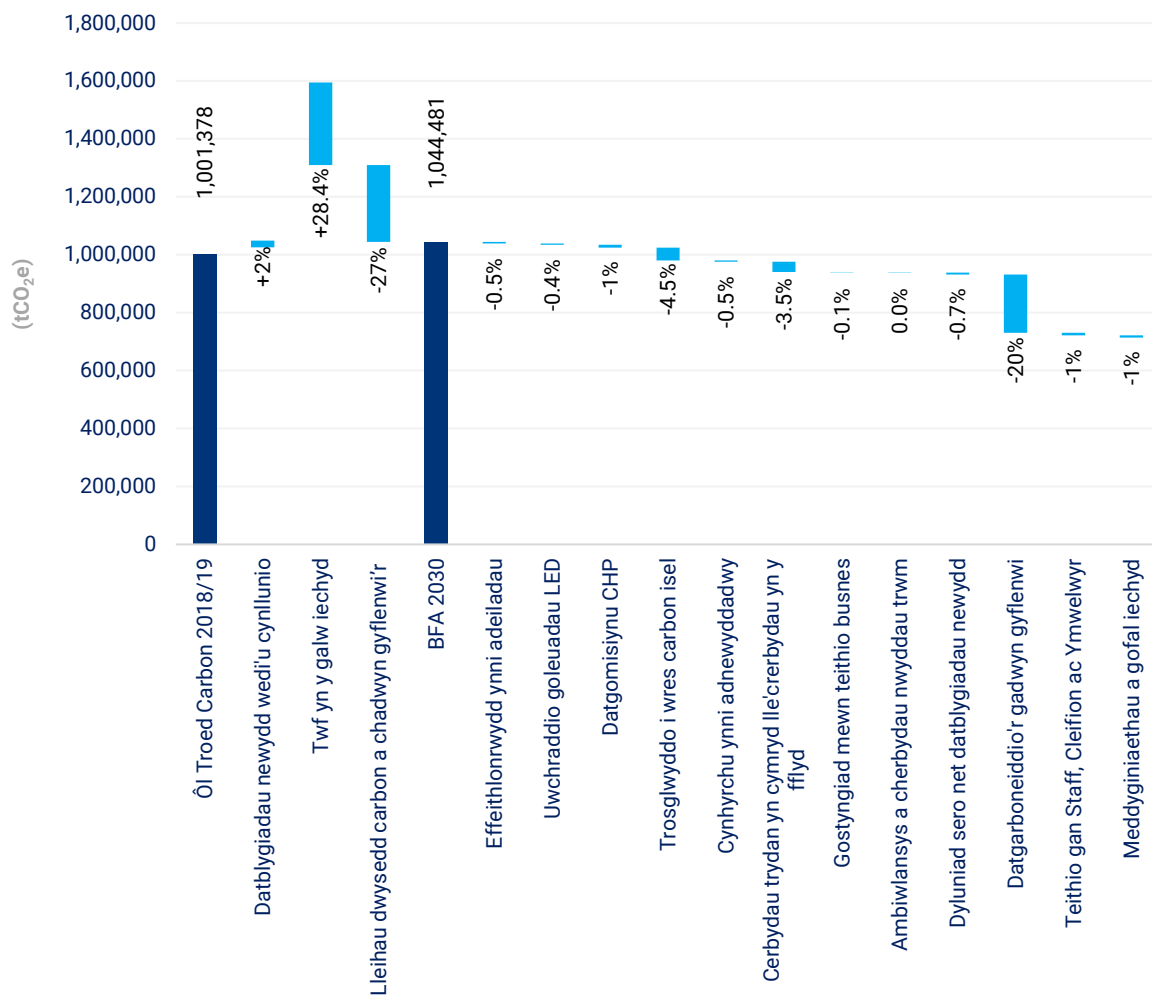
Dadansoddiad o Leihau Allyriadau GIG Cymru 2030

Mae cyfraniad lleihau carbon mentrau a nodir yn y Cynllun Cyflenwi wedi'i fapio yn erbyn ôl troed carbon 2018/19 fel llinell sylfaen (1,001,378 tCO₂e).

Mae busnes fel arfer (BFA) hyd at 2030 yn cynnwys y cynnydd amcangyfrifedig mewn allyriadau o ehangu ystâd GIG Cymru (cynnydd o 2% mewn allyriadau), a chynnydd yn y galw am ofal iechyd (cynnydd o 28% mewn allyriadau sy'n gysylltiedig â thwf poblogaeth a dwysedd ynni uwch technoleg gofal iechyd, ac ati). Adlewyrchir y rhagolygon datgarboneiddio ar gyfer trydan grid y DU, allyriadau cerbydau cyfartalog y DU, ac ar gyfer y gadwyn gyflenwi o fewn 'dwysedd carbon a chadwyngyflenwi'r DU'; mae hyn yn cynrychioli gostyngiad o 27% i ddangos BFA 2030 i lawr i lefel allyriadau debyg i 2018/19.

Mae mentrau wedi'u symleiddio a'u modelu i gyflwyno'r cyfraniad i'r targed lleihau carbon o 34% yn erbyn BFA 2030.

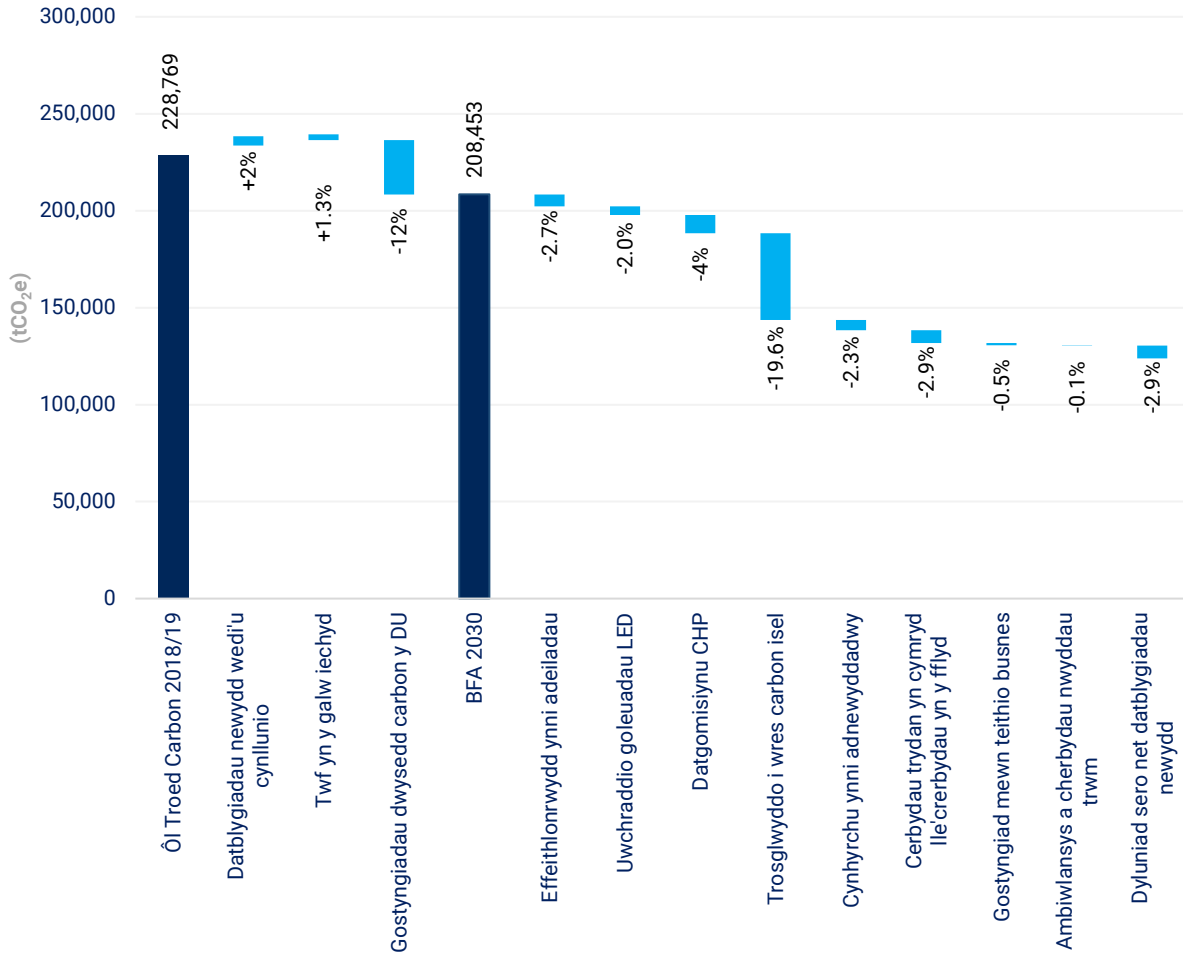
Gostyngiad yn Allyriadau 2030 drwy Fentrau

Dadansoddiad o Leihau Allyriadau Adeiladau a'r Fflyd

Dengys y siart canlynol y gostyngiadau posibl mewn allyriadau yn erbyn dau gategori, sef adeiladau, a'r fflyd a theithio busnes. Dewiswyd y categorïau hyn i'w cyflwyno oherwydd rheolaeth uniongyrchol GIG Cymru a dylanwad dros allyriadau.

Lleihau Allyriadau Adeiladau a'r Fflyd 2030 drwy Fentrau

Camau Nesaf

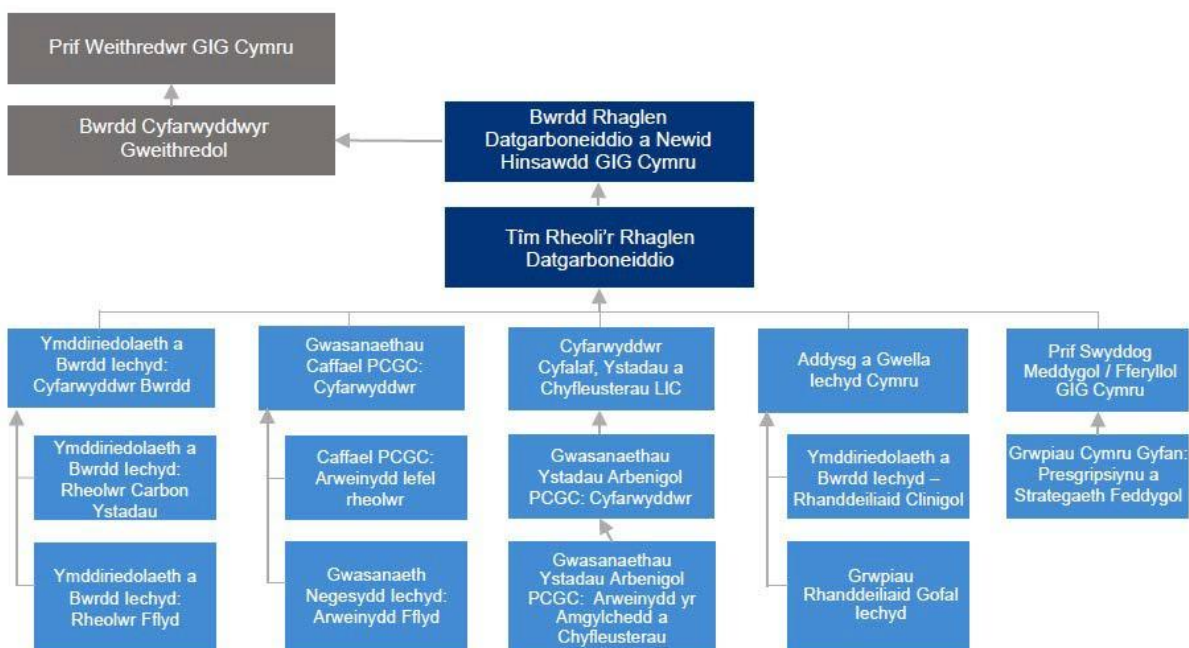
Mae'r camau nesaf allweddol ar gyfer rhoi'r Cynllun Cyflenwi hwn ar waith yn canolbwyntio ar y pum gweithgaredd ysgogi.

- 2 Caiff 'Bwrdd Datgarboneiddio' ei roi ar waith i oruchwylio'r gwaith o weithredu'r Cynllun Cyflenwi; bydd hwn yn is-grŵp o Grŵp Newid yn yr Hinsawdd GIG Cymru Llywodraeth Cymru.
- 3 Caiff 'Rheolwr Rhaglen Datgarboneiddio' ei roi ar waith fel rôl bwrpasol i sbarduno gweithredu'r Cynllun Cyflenwi â ffocws.

Er mwyn cynnal momentwm a gweithredu dros y tymor hwy, rhaid rhoi strwythur llywodraethu effeithiol ar waith.

Er mwyn goruchwylio'r gwaith o weithredu'r Cynllun Cyflenwi hwn, bydd Bwrdd Rhaglen Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio yn cael ei roi ar waith. Bydd y Bwrdd hwn yn adrodd i'r Bwrdd Cyfarwyddwyr Gweithredol presennol ac i Brif Weithredwr GIG Cymru; mae hyn yn dangos yr arwyddocâd a'r pwysigrwydd a roddir i weithredu'r Cynllun Cyflenwi hwn. Rhaid i sefydliadau GIG Cymru gydnabod y pwysigrwydd hwn hefyd, felly rhaid i'r cyfrifoldeb am ymateb i'r Argyfwng Hinsawdd fod ar lefel Cyfarwyddwr Bwrdd.

Bydd Rheolwr Rhaglen Datgarboneiddio a thîm rheoli ehangach yn cael ei roi ar waith i fod yn ganolbwynt gweithredu'r Cynllun Cyflenwi. Bydd y tîm hwn yn ymgymryd ag amrywiaeth o ymgysylltu sy'n cwmpasu ystadau a chyfleusterau, cynllunio, rheoli fflyd, caffael, clinigol a grwpiau rhanddeiliaid ehangach i sbarduno gweithgarwch. Mae'r organigram isod yn darparu'r strwythur llywodraethu a gyflwynwyd; fodd bynnag, cydnabyddir y bydd hwn yn esblygu wrth i'r Cynllun Cyflenwi gael ei roi ar waith.

4

Bydd 'Cynlluniau Gweithredu' yn cael eu datblygu, a fydd yn sail i'r ffordd y bydd sefydliadau GIG Cymru yn gweithredu mentrau'r Cynllun Cyflenwi – caiff y rhain eu datblygu bob dwy flynedd ac ymrwymir iddynt o fewn Cynlluniau Tymor Canolig Integredig.

5

Bydd Llywodraeth Cymru yn galluogi gweithredu'r Cynllun Cyflenwi yn llwyddiannus drwy wneud adnoddau a chyllid ychwanegol ar gael i gyflenwi mentrau.

Er mwyn i'r Cynllun Cyflenwi hwn gael ei ystyried yn un llwyddiannus, rhaid gweld newid sylweddol mewn gweithgarwch datgarboneiddio.

Y sail i'r ymateb i'r Cynllun Cyflenwi hwn fydd i sefydliadau GIG Cymru ddatblygu Cynlluniau Gweithredu sy'n nodi sut y bydd cynnydd yn cael ei wneud yn erbyn y mentrau a bennwyd. Mae'n bwysig bod hyn yn cydreddeg â chyfeiriad strategol pob sefydliad hefyd; felly, mae'n ofynnol ymrwymo i weithredu Cynlluniau Gweithredu datgarboneiddio o fewn Cynlluniau Tymor Canolig Integredig.

Amlygir camau allweddol ar gyfer pob menter yn yr Atodiadau Technegol, a bydd llawer ohonynt yn cefnogi datblygiad y Cynllun Gweithredu. Mae camau cynnar pwysig ar gyfer 2021/22 yn cynnwys rhoi gofynion casglu data ar waith i gefnogi cyfrifo allyriadau yn y farchnad, cefnogi'r dull ar gyfer cerbydau trydan, cynllunio asesiadau gwres arbenigol, a bod yn rhan o ddatblygu safon adeiladu sero-net newydd.

Cydabyddir ei bod yn hanfodol cael at adnoddau a chyllid ychwanegol er mwyn sicrhau llwyddiant y Cynllun Cyflenwi hwn. Fodd bynnag, gellir gwneud llawer o gynnydd drwy hyrwyddo datgarboneiddio o fewn y broses o wneud penderfyniadau, a thrwy integreiddio hyn i ymddygiad ar draws GIG Cymru.

Serch hynny, bydd angen buddsoddiad sylweddol i gyrraedd y targed lleihau o 16% erbyn 2025 a tharged lleihau o 34% erbyn 2030.

Fel rhan o broses ddatblygu ac adolygu'r Cynllun Gweithredu, bydd y Bwrdd Rhaglen Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio a Llywodraeth Cymru yn deall yr effeithiau cyfalaf a refeniw ar gyfer sefydliadau GIG Cymru. Bydd hyn yn caniatáu dull strategol ar gyfer penderfyniadau buddsoddi. Rhaid i'r daith ddechrau ar unwaith, ac i gefnogi hyn mae Llywodraeth Cymru wedi clustnodi £16m cychwynnol o gyfalaf datgarboneiddio i gefnogi gweithredu'r fenter yn 2021/22.

Targed Datgarboneiddio Cymru	Allyriadau (tCO ₂ e)	Gostyngiad canran o 2018/19	Bydd arbedion cronus o fentrau yn gyfanswm o (tCO ₂ e)
2025	845,600	-16%	459,000
2030	661,500	-34%	1,982,500

Rhaid i Gynlluniau Gweithredu a phenderfyniadau buddsoddi ganolbwyntio yn y pen draw ar gydnabod newid sylweddol mewn allyriadau ar draws GIG Cymru. Gosodwyd targedau ar gyfer 2025 a 2030 ar gyfer yr allyriadau cyffredinol a gostyngiad canrannol, ond bydd newidiadau busnes fel arfer eraill yn y gwasanaeth iechyd yn effeithio ar y rhain. Er mwyn arfarnu llwyddiant y camau a gymerwyd, bydd targed arbedion cronol o fentrau yn cael ei bennu; bydd hyn yn rhoi ffocws ar gyfer olrhain ymyriadau a wneir drwy Gynlluniau Gweithredu ar draws GIG Cymru.

1

Bydd GIG Cymru yn dangos arweiniad ac ymrwymiad i gyflawni'r Cynllun Cyflenwi Datgarboneiddio hwn er mwyn mynd i'r afael ag Argyfwng Hinsawdd Cymru fel y'i datganwyd gan Lywodraeth Cymru a'r Senedd.

Y cam nesaf mwyaf allweddol yw sicrhau bod pob rhan o GIG Cymru yn ymgysylltu'n llawn â'r Argyfwng Hinsawdd ac yn ei gefnogi.

Mae'r Cynllun Cyflenwi hwn yn rhoi datganiad clir o ymrwymiad gan Dr Andrew Goodall CBE, Prif Weithredwr GIG Cymru, y bydd GIG Cymru yn dangos arweiniad er mwyn mynd i'r afael â'r Argyfwng Hinsawdd. Rhaid i'r neges syml hon sbarduno holl GIG Cymru i gymryd rhan a gweithredu.

Mae angen gweithredu ar frys, ar y cyd ac yn barhaus er mwyn mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd fel achos cyffredin, ac i gefnogi llesiant cenedlaethau'r dyfodol ar gyfer Cymru iachach.

Cyfeiriadau

¹Y Cenhedloedd Unedig (2015), *The Paris Agreement*. Ar gael yn: <https://www.un.org/en/climatechange/paris-agreement> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

²The Lancet (2020), *The 2020 report of The Lancet Countdown on health and climate change: responding to converging crises*. Ar gael yn: [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(20\)32290-X/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(20)32290-X/fulltext) [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

³Fforwm Economaidd y Byd (2020), *The Global Risks Report, World Economic Forum (2020)*. Ar gael yn: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risk_Report_2020.pdf [01 Chwefror 2021]

⁴Pwyllgor Newid Hinsawdd (2020), *Advice Report: The path to a net zero Wales*. Ar gael yn: <https://www.theccc.org.uk/wp-content/uploads/2020/12/Advice-Report-The-path-to-a-Net-Zero-Wales.pdf> [Cyrchwyd 3 Chwefror 2021]

⁵Llywodraeth Cymru (2019), *Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel* Ar gael yn: <https://llyw.cymru/cynllun-cyflawni-carbon-isel> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

⁶Llywodraeth Cymru (2015), *Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (2015)*. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2015/2/contents/enacted> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

⁷Yr Ymddiriedolaeth Garbon (2020), *Ôl troed carbon GIG Cymru 2018 i 2019*. Ar gael yn: <https://llyw.cymru/ol-troed-carbon-gig-cymru-2018-i-2019> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

⁸Llywodraeth Cymru (2020), *StatsCymru Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr yn ôl Blwyddyn*. Ar gael yn: <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Environment-and-Countryside/Greenhouse-Gas/emissionsofgreenhousegases-by-year> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

⁹Cynghrair Iechyd y DU ar Newid yn yr Hinsawdd (2020), *UKHACC Letter to the Prime Minister on our Principles for a Healthy Recovery, UK Health Alliance on Climate Change*. Ar gael yn: <http://www.ukhealthalliance.org/healthy-recovery-letter/> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

¹⁰Nottingham Healthcare NHS Foundation Trust (2020), *Environmental Impact Report – COVID-19*. Ar gael yn: <https://www.nottinghamshirehealthcare.nhs.uk/download.cfm?doc=docm93jjjm4n8222.pdf&ver=14458> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

¹¹Llywodraeth Cymru (2016), *Cynllun gweithredu teithio llesol*. Ar gael yn: <https://llyw.cymru/cynllun-gweithredu-teithiol-llesol> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

¹²Llywodraeth Cymru (2020), *Gweithio o bell*. Ar gael yn: <https://llyw.cymru/gweithio-o-bell> [Cyrchwyd 01 Chwefror 2021]

¹³Llywodraeth Cymru (2020), *Dull Tîm Cymru o fynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd*. Ar gael yn: <https://llyw.cymru/dull-tim-cymru-o-fynd-ir-afael-ar-newid-yn-yr-hinsawdd> [01 Chwefror 2021]

www.carbontrust.com

+44 (0) 20 7170 7000

Er bod camau rhesymol wedi'u cymryd i sicrhau bod y wybodaeth yn y cyhoeddiad hwn yn gywir, nid yw'r awduron, yr Ymddiriedolaeth Garbon, ei hasiantau, ei chontractwyr na'i hisgontractwyr yn rhoi unrhyw warant nac yn gwneud unrhyw gynrychiolaeth o ran ei chywirdeb ac nid ydynt yn derbyn unrhyw atebolrwydd am unrhyw wallau na hepgoriadau. Eiddo'r Ymddiriedolaeth Garbon yw unrhyw nodau masnach, nodau gwasanaeth neu logos a ddefnyddir yn y cyhoeddiad hwn, a hawlfraint ynddo. Ni ddehonglir bod unrhyw beth yn y cyhoeddiad hwn yn rhoi unrhyw drwydded neu hawl i ddefnyddio neu atgynhyrchu unrhyw un o'r nodau masnach, nodau gwasanaeth, logos, hawlfraint nac unrhyw wybodaeth berchnogol mewn unrhyw ffordd heb ganiatâd ysgrifenedig yr Ymddiriedolaeth Garbon ymlaen llaw. Mae'r Ymddiriedolaeth Garbon yn gorfodi achosion o dorri ei hawliau eiddo deallusol i'r graddau llawn a ganiateir gan y gyfrai

Mae'r Ymddiriedolaeth Garbon yn gwmni cyfyngedig drwy warant ac wedi'i gofrestru yng Nghymru a Lloegr o dan rif Cwmni 4190230 gyda'i Swyddfa Gofrestredig yn y cyfeiriad: 4th Floor, Dorset House, 27-45 Stamford Street, London SE1 9NT.

Yr Ymddiriedolaeth Garbon: Cedwir pob hawl. Cyhoeddwyd yn y DU: 2021